

॥ உத்தர கீ³தா பா⁴ஷ்ய ॥

.. Uttara Gita Bhashya ..

sanskritdocuments.org

September 11, 2017

.. Uttara Gita Bhashya ..

॥ उत्तर गीता भाष्य ॥

Sanskrit Document Information

Text title : Uttara-Gita

File name : uttaragiitaa-bhaashya.itx

Category : gItA, giitaa, svara, vyAsa

Location : doc_giitaa

Author : Vyasa (?)

Transliterated by : Sunder Hattangadi sunderh at hotmail.com

Proofread by : Sunder Hattangadi, Domenico Salvati salvati-domenico at alice.it

Description-comments : Mahabharata (?)

Latest update : May 21, 2008, February 22, 2016

Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

September 11, 2017

sanskritdocuments.org

|| உத்தரகீதா ||

பூமீமத்பரமஹம்ஸபரிவ்ராஜகாசார்ய பூமீமத³கௌ³ட³பாதா³சார்யை:
விரசிதயா வ்யாக்²யயா ஸமேதா ஸம்பூ⁴ஷிதா ||

அக²ண்ட³ம் ஸச்சிதா³னந்த³மவாங்மனஸகோ³சரம் |
ஆத்மானமகி²லாதா⁴ரமாஸ்ரயே⁵பீ⁴ஷ்டஸித்³த⁴யே ||

இஹ க²லு ப⁴க³வானர்ஜுன: த⁴ர்மகேஷத்ரே குருகேஷத்ரே
ப⁴க³வது³பதி³ஷ்டமாத்மதத்த்வோபதே³ஸம் விஷயபோ⁴க³ப்ராவண்யேன
விஸ்ம்ரு²த்ய புனஸ்ததே³வாத்மதத்த்வம் ஜ்ஞாநாம் ப⁴க³வந்தம் ப்ரு³ச்ச²தி—
அர்ஜுன உவாச —

யதே³கம் நிஷ்கலம் ப்³ரஹ்ம வ்யோமாதீதம் நிரஞ்ஜனம் |
அப்ரதர்க்யமவிஜ்ஞேயம் வினாஸோத்பத்திவர்ஜிதம் || 1 ||

காரணம் யோக³னிர்முக்தம் ஹேதுஸாத⁴னவர்ஜிதம் |
ஹ்ரு²த³யாம்பு³ஜமத்⁴யஸ்த²ம் ஜ்ஞானஜ்ஞேயஸ்வரூபகம் || 2 ||
தக்ஷு(னாதே³வ முச்யேத யஜ்ஜ்ஞா(னாதே³ப்³ருஹி கேஸவ |

ஹே கேஸவ யஜ்ஜ்ஞா(னாத யஸ்ய ப்³ரஹ்மண: ஸம்யக்³ஜ்ஞா(னாத
தக்ஷு(னாதே³வ ஜ்ஞானே(னாத்ரக்ஷு(னாதே³வ முச்யேத
அவித்³யானிவ்ரு²த்தித்³வாரா
ஆனந்தா³வாப்திர்⁴வேத், தத் ப்³ரஹ்ம ப்³ருஹி
ஸ்வரூபதஸ்த²லக்ஷு(னாத⁴யாம்
ப்ரதிபாத³ய இத்யர்த: ² | ஏததே³வ லக்ஷுணைத்³ர்ஸயதி—
யதி³த்யாதி³னா |

ஏகம் ஸஜாதீயவிஜாதீயஸ்வக³தபே⁴த³ரஹிதம், நிஷ்கலம்
அவயவரஹிதம், வ்யோமாதீதம்,
ஆகாஸாதி³சதுர்விம்ஸதிதத்த்வாதீதம்,
நிரஞ்ஜனம் ஸ்வயம்ப்ரகாஸம், அப்ரதர்க்யம்,
அமனோகோ³சரம்—

'யன்மனஸா ந மனுதே' இதி ஸ்ருதே:, அவிஜ்ஞேயம்
ப்ரமாணவிஷயம்—

'யத்³வாசானிருக்தம்' 'யதோ வாசோ நிவர்தந்தே'

இதி ஸ்ருதே:

வினாஸோத்பத்திவர்ஜிதம் த்ரைகாலிகரூபம், காரணம்

ஸர்வோத்பத்தினிமித்தோபாதா³ன-

ரூபம், யோக³னிர்முக்தம் வஸ்த்வந்தரஸம்ப³ந்த⁴ரஹிதம்,

ஹேதுஸாத⁴னவர்ஜிதம் நிமித்தத்வோபாத³னத்வத⁴ர்மாதி³வர்ஜிதம்

இத்யர்த:², ஸ்வஸ்ய ஸனாதனத்வேன தாப⁴யாமேவ வர்ஜிதமிதி வா,

ஹ்ரு³யாம்பு³ஜமத்⁴யஸ்த²ம் ஸர்வலோகாந்தர்நியாமகதயா

ஸர்வலோகஹ்ரு³ய-

கமலமத்⁴யஸ்த²ம், ஜ்ஞானஜ்ஞேயஸ்வரூபகம் ஜ்ஞானம்

ஸ்வவிஷயப்ரகாஸ:

ஜ்ஞேயம் விஷய: தது³ப⁴யஸ்வரூபம் தது³ப⁴யஸத்தாத்மகம்,

யத் ப்³ரஹ்ம, தத் கீ³ந்³ரு³ஸமிதி ப்ரஸ்³னாத:² ॥

ஏவமர்ஜுனேன ப்ரு³ஷ்டோ ப⁴க³வான்

ப்ரஸ்³னாத²மபி⁴னந்த³ன் உத்தரமாஹ—

பூ⁴ப⁴க³வானுவாச —

ஸாதூ⁴ ப்ரு³ஷ்டம் மஹாபா³ஹோ பு³த்³தி⁴மானஸி பாண்ட³வ ॥ 3 ॥

யன்மாம் ப்ரு³ச்ச²ஸி தத்த்வார்த²மஸேஷம் ப்ரவதா³ம்யஹம் ।

ஹே மஹாபா³ஹோ இதி ஸம்போ³த⁴யன்

ஸர்வஸத்ருனிப³ர்ஹணஸாமர்த²யம்

த்³யோதயதி । ஸத்ரவோ ராகா³த³யஸ்ச । ஹே பாண்ட³வேதி ஸத்குலப்ரஸூதிம்

த்³யோதயதி । பு³த்³தி⁴மானஸீதி ஸ்துவன்

ஸ்வோக்தார்த²க்³ரஹ்னாவதா⁴ரணஸாமர்த²யம்

த்³யோதயதி । த்வம் மாம் ப்ரதி யதா³த்மதத்த்வம் ப்ரு³ச்ச²ஸி, தத்³ஸேஷம்

யதா² ப⁴வதி ததா² துப⁴யமஹம் ப்ரவதா³மி ।

ததே³வாத்மதத்த்வம் ஸோபாயமாஹ—

ஆத்மமந்த்ரஸ்ய ஹம்ஸஸ்ய பரஸ்பரஸமன்வயாத் ॥ 4 ॥

யோகே³ன க³தகாமாநாம் பா⁴வனா ப்³ரஹ்ம சக்ஷதே ।

ஆத்மனி தாத்தபர்யேண பர்யவஸன்னஸ்ய ப்ரணவாத்மகஸ்ய மந்த்ரஸ்ய
தாத்தபர்யவிஷயஸ்ய, ஹம்ஸஸ்ய ஹந்தி ஸ்வதத்தவஜ்ஞானேன
ஜ்ஞாத்ரு³ஸம்ஸாரமிதி ஹம்ஸ: தஸ்ய பரமாத்மன:,
பரஸ்பரஸமன்வயாத்
அன்யோன்யப்ரதிபாத்³யப்ரதிபாத்³கபா⁴வஸம்ஸர்கா³த், அனேன
ஸர்வவேதா³ந்ததாத்தபர்யகோ³சரத்வம் ' தத்து ஸமன்வயாத் '
இதி ஸமன்வயாதி⁴கரணோக்தம் த³ர்ஸிதம்; யோகே³ன
ஆத்மதத்தவவிசாராக்²யேன,
க³தகாமாநாம் நஷ்டாரிஷட்³வர்கா³ணம்—அனேன ஜ்ஞானப்ரதி-
ப³ந்⁴ககல்மஷனிவ்ரு³த்தி: த³ர்ஸிதா; தேஷாம் யா பா⁴வரு
' தத்த்வமஸி ' இத்யாதி³வாக்யஜன்யா சரமவ்ரு³த்தி:,
தன்னிவ்ரு³த்திர்வா,
தஜ்ஜன்யாவித்³யானிவ்ரு³த்திர்வா, தன்னிவ்ரு³த்த்யதி⁴ஷ்டா²னம் வா, ஸா
ப்³ரஹ்மேதி சக்ஷதே
ப்ராஹு: தத்த்வஜ்ஞா: இதி ஸேஷ: ।

ததே³வ தத்த்வஜ்ஞானம் தன்னிவர்த்யாவித்³யானிவ்ரு³த்திம் ச ஆஹ—
ஸரீரிணாமஜஸ்யாந்தம் ஹம்ஸத்வம் பாரத³ர்ஸனம் ॥ 5 ॥
ஹம்ஸோ ஹம்ஸாக்ஷரம் சைதத்த்கூடஸ்த²ம் யத்தத³க்ஷரம் ।
தத்³வித்³வானக்ஷரம் ப்ராப்ய ஜஹ்யான்மரணஜன்மனீ ॥ 6 ॥

அஜஸ்ய ஜீவஸ்ய அந்தம் அவதி⁴பூ⁴தம் ஹம்ஸத்வம்
பரப்³ரஹ்மஸ்வரூபத்வம் ஸரீரிணம் ஜீவாநாம் பாரத³ர்ஸனம்
பரமஜ்ஞானம் ஹம்ஸ: ப்³ரஹ்ம ஹம்ஸாக்ஷரம் ச ப்ரணவம் ச
ஏதத்த்கூடஸ்த²ம் யத், ஏதது³ப⁴யஸாக்ஷிபூ⁴தம் யத்,
தத்³க்ஷரமித்யுச்ச்யதே ।
அனேன த்ரிவித⁴பரிச்சே²த³ஸுன்யத்வம் த³ர்ஸிதம் । தத்ஸ்வரூபம்
வித்³வான்
விவேகீஸன் தத்³க்ஷரம் வஸ்து ப்ராப்ய
மரணஜன்மனீஜனமரணப்ரவாஹரூபம்
ஸம்ஸாரம் ஜஹ்யாத் த்யஜேதி³தி யாவத் ॥

ஸா ச முக்தி: ஜீவபரமாத்மனோரைக்யமிதி ப்ரதிபாத³யதி—

அத்⁴யாரோபாவாதா³ப⁴யாம் நிஷ்ப்ரபஞ்சம் ப்ரபஞ்ச்யதே—

காகீமுக²ம் ககாராந்தமுகாரஸ்சேதனாக்ரு³தி: |

மகாரஸ்ய து லுப்தஸ்ய கோ஽ந்த: ² ஸம்ப்ரதிபத்³யதே || 7 ||

கம் ச அகம் ச காகே ஸுக²து: ³கே², தே அஸ்ய ஸ்த இதி காகீ
ஜீவ: அவித்³யாப்ரதிபி³ம்ப: ³, தஸ்ய முக²ம் முக²ஸ்தா²னீயம்
பி³ம்ப³பூ⁴தம் யத்³ப்³ரஹ்ம, தத்ப்ரதிபாத³கம் யத் ககாராந்தம்,
முக²மியதேதத் காகாக்ஷிண்யாயேன அத்ராபி ஸம்ப³த்⁴யதே | ததா² ச
ஸப்³த்³ஸ்வேஷ: முக²பூ⁴தககாரஸ்ய காகீத்யத்ர ப்ராத²மிக-
ககாரஸ்ய அந்தம் அந்திமம் யத்³க்ஷரம் அகாராத்மகம்
பஞ்சீக்ரு³தபஞ்சமஹாபூ⁴தானி தத்கார்யாணி ஸர்வம்
விராடி³த்யுச்யதே | ஏதத் ஸ்தூ²ஸரீரமாத்மன: |
இந்த³ரியைர்தோ²பலப்³தி⁴ர்ஜாக³ரிதம் | தது³ப⁴யாபி⁴மான்யாத்மா
விஸ்வ: |

ஏதத்த்ரயம் அகாரஸ்யார்த: ² | உகாரஸ்சேதனாக்ரு³தி: |

காகீமுகே²த்யத்ர

மகாராத் பரோ ய உகார: அபஞ்சீக்ரு³தபஞ்சமஹாபூ⁴தானி
தத்கார்யம்

ஸப்தத³ஸகம் லிங்க³ம் ஹிரண்யக³ர்ப⁴ இத்யுச்யதே | ஏதத்
ஸூக்ஷ்மரீரமாத்மன: | கரணேஷு³பஸம்ஹ்ரு³தேஷு

ஜாக³ரிதஸம்ஸ்காரஜன்ய-

ப்ரத்யய: ஸவிஷய: ஸ்வப்ன:, தது³ப⁴யாபி⁴மான் ஆத்மா தைஜஸ: |

ஏதத்த்ரயமுகாரஸ்யார்த: ² | அத ஏவ

உகாரஸ்சேதனாக்ரு³திரித்யுக்தம் |

சேதனாக்ரு³தி: சேதனஸ்ய ஹிரண்யக³ர்பா⁴த்மகதைஜஸஸ்ய ஆக்ரு³தி:

வாசக: | மகாரஸ்ய — காகீமுகே²த்யத்ர

உகாராத்பூர்வமபி⁴ஹிதோ

யோ மகார: ஸரீரத்³வயகாரணமாத்மாஜ்ஞானம் ஸாபா⁴ஸம்

அவ்யாக்ரு³தமித்யுச்யதே | தச்ச ந ஸத், நாஸத், நாபி

ஸத³ஸத்; ந பி⁴ன்னம், நாபி⁴ன்னம், நாபி பி⁴ன்னபி⁴ன்னம்

குதம்சித்

ந நிரவயவம், ஸாவயவம், நோப⁴யம் :

கேவலப்³ரஹ்மாத்தமைகத்வ-

ஜ்ஞா(ரூப)தே³யம் | ஸர்வப்ரகாரகஜ்ஞா(ரூப)ஸம்ஹாரோ பு³த்³தே⁴

காரணாத்ம(வஸ்தா²னம் ஸுஷுப்தி: | தது³ப⁴யாபி⁴மான்யாத்மா

ப்ராஜ்ஞ: | ஏதத்த்ரயம் தஸ்ய மகாரஸ்யார்த:² | லுப்தஸ்ய—அகார

உகாரே, உகாரோ மகாரே, மகார ஓம்காரே, ஏவம் லுப்தஸ்ய கோ⁵ர்த:²

ககாராத்பரோ ய: அகார: தஸ்ய யோ⁵ர்த:² லக்ஷயஸ்வரூபம்

மகாராத்பரஸ்யோம்காரஸ்ய

அர்த:² லக்ஷயஸ்வரூபம், ஓம்காராத்மாஸாக்ஷீ கேவலசின்மாத்ர-

ஸ்வரூப: நாஜ்ஞானம் தத்த்கார்யம் ச, கிம் து நித்யஸூத்³த⁴பு³த்³த⁴-

முத்தஸ்த்யபரமானந்தா³த்³விதீயம் ப்³ரஹ்மைவ ஸம்ப்ரதிபத்³யதே

ததை³க்யம்

ப்ராப்(னே)தீத்யர்த:² | ' அயமாத்மா ப்³ரஹ்ம ' ' ஸ

யம்சாயம் புருஷே யம்சாஸாவாதி³த்யே ஸ ஏக: ' '

தத்த்வமஸி '

' அஹம் ப்³ரஹ்மாஸ்மி ' இத்யாதி³ஸ்ருதி⁴ய இதி பா⁴வ: ||

யத்³வா பாடா²ந்தரே—

காகீமு²ககாராந்தமுகாரஸ்சேத(னக்ரு)தி: |

அகாரஸ்ய து லுப்தஸ்ய கோ⁵ர்த:² ஸம்ப்ரதிபத்³யதே ||

கம் ச அகம் ச காகே ஸுக²து:³கே², தே அஸ்ய ஸ்த இதி காகீ

ஜீவ: தத்ப்ரதிபாத³கஸப்³த³ஸ்ய முகே² அக்³ரே ய: ககார: தஸ்யார்த: அகார:

ப்³ரஹ்ம சேத(னக்ரு)தி: ஜீவாகாரவதி³த்யர்த:² | ப்³ரஹ்மைவ

ஸ்வாவித்³யயா ஸம்ஸரதி இதி ந்யாயாத் | மகாரஸ்ய ஜீவத்வாகாரஸ்ய

லுப்தஸ்யாபக³தஸ்ய கோ⁵ர்த:²

அக²ண்டா³த்³விதீயஸ்சிதா³னந்த³ஸ்வரூபோ⁵ர்த:² |

தம் காகீமு²கே²த்யாத்³யுத்தப்ரகாரேணையானுஸந்தா⁴னவான்

ஸம்ப்ரதிபத்³யதே

ப்ராப்(னே)தி இத்யர்த:² | யத்³வா, ஹே காகீமு² ப்³ரஹ்ம த்வம்

ககாராந்த:

ககாரஸ்யாந்திமோ வர்¹னோ ய அகார: தத்³ப்ரதிபாத்³யப்³ரஹ்மைவேத்யர்த:² |
 உகார: மூலப்ரக்ரு¹தி: தஸ்ய ப்³ரஹ்மண: சேத¹னா சேதயமானா
 ஆக்ரு¹தி: ஸக்தி: | மகாரஸ்ய ச லுப்தஸ்ய பரிணமமானாவித்³யா-
 லோபவதோ ப்³ரஹ்மண: கோ⁵ர்த:² ககாராத்பரோ ய அகார: தஸ்ய யோ⁵ர்த:²
 லக்ஷயஸ்வரூபம் தத்ஸம்ப்ரதிபத்³யதே ததை³க்யம் ப்ராப்¹னோதீத்யர்த:² |
 ஏவமுபாஸ்ஸவேதி ஸேஷ: | ததா² ச ஸ்ருதி: ' ஆப்லவஸ்வ
 ப்ரப்லவஸ்வ, ஆண்ட³ ப⁴வ ஜ மா முஹூ:, ஸுகா²தீ³ம்
 து:³க²னித⁴நாம்,
 ப்ரதிமுஞ்சஸ்வ ஸ்வாம் புரம் ' இதி | அஸ்யார்த:²—ஹே ஜ
 ஜனமரண-
 யுக்தஜீவ த்வமாப்லவஸ்வ ஜீவன்முக்தோ ப⁴வ ப்ரப்லவஸ்ய ஸாக்ஷான்முக்தோ
 ப⁴வ, ஆண்ட³ ப்³ரஹ்மாண்டா³ந்தர்வர்தீ ஸம்ஸாரி முஹூர்மா ப⁴வ மா
 பூ:⁴ | ஸம்ஸாரீ சேத் கிமபராத⁴ இத்யாஸங்க்யாஹ—ஸுகா²தீ³ம்
 வைஷயிகஸுக²ஹேதும் து:³க²னித⁴நாம் து:³க²மேவ நித⁴னே அந்தே,
 யஸ்யாஸ்தாம்
 ஸ்வாம் புரம் ஸ்தூ²ஸஸூக்ஷமரூபதே³ஹத்³வயம் ப்ரதிமுஞ்சஸ்வ த்யஜ |

ஏவம் யோக³தா⁴ரணயோபாலகஸ்ய ப்ராணாயாமபராயணஸ்ய
 நாந்தரீயகப²லம்ப்யாஹ—

க³ச²ம்ஸ்திஷ்ட²ன்ஸதா³ காலம் வாயுஸ்வீகரணம் பரம் |
 ஸர்வகாலப்ரயோகே³ன ஸஹஸ்ராயுர்ப⁴வேன்னர: || 8 ||

நர: ' ஸதாயு: புருஷ: ஸதேந்த்³ரிய: ' இதி
 பரிமிதாயுரபி க³ச²ன் க³மனகாலே திஷ்ட²ன் அவஸ்தா²னகாலே
 ஸதா³ காலம் ஸர்வஸ்மின்காலே ஸயனாதி³காலாந்தரே பரம் விஸேஷேண
 வாயுஸ்வீகரணம் ப்ராணாயாமம் குர்வன் தேன ஸார்வகாலப்ரயோகே³ன
 ஸார்வகாலிகவாயுதா⁴ரணயா ஸஹஸ்ராயு: ஸஹஸ்ரவர்ஷஜீவீ
 ப⁴வேத் பூ⁴யாதி³த்யர்த:² ||

நனு பரமப²லம் கதா³ ப⁴வதீத்யத ஆஹ—
 யாவத்பஸ்யேத்²கா³காரம் ததா³காரம் விசிந்தயேத் |

க²கா³காரம் ஹம்ஸஸ்வரூபம் யாவத்பஸ்யேத் யாவத்பர்யந்தம்

லாக்ஷாத்தூர்யாத், தாவத்பர்யந்தம் ததா³காரம் பரப்³ரஹ்மஸ்வரூபம்
பூர்வோக்ததா⁴ரணயா ப்ரவ்ரு³த³தா⁴யு: புருஷ: விசிந்தயேத்
த்⁴யாயேதி³த்யர்த: ² ||

தாத்³ரு³ஸாத்மலாக்ஷாத்தகாரார்த²ம் நைரந்தர்யேண ஆத்மஜக³தோ-
ரபே⁴த³த்⁴யானமாஹ—

க²மத்⁴யே குரு சாத்மானமாத்மமத்⁴யே ச க²ம் குரு |
ஆத்மானம் க²மயம் க்ரு³த்வா ந கிம்சித³பி சிந்தயேத் || 9 ||

க²மத்⁴யே த³ஹராகாஸமத்⁴யே ஆத்மானம் பரமாத்மானம்
குரு ஏதத³பி⁴ன்னஸத்தாத்மகமிதி பா⁴வயேதி³த்யர்த: ² | ஆத்மமத்⁴யே ச
பரமாத்மனி க²ம் குரு ஆகாஸம் குரு தது³பாதா³னகம் பா⁴வயேத் |
ஆத்மானம் பரமாத்மானம் க²மயம் ஆகாஸாத்மகம் க்ரு³த்வா
கிம்சித³பி ப்³ரஹ்மவ்யதிரிக்தமன்யத³பி ந சிந்தயேத் ந
த்⁴யாயேதி³த்யர்த: ² | யத்³வா, க²-ஸப்³தே³ன ஜீவோ⁵பி⁴தீ⁴யதே,
,

ஆகாஸஸரீரம் ப்³ரஹ்ம 'இத்யாதி³ஸ்ருதே: | ஆத்மஸப்³தே³ன
பரமாத்மா
அபி⁴தீ⁴யதே | தயோரைக்யம் பு³த்³த்⁴வ ந கிம்சித³பி சிந்தயேதி³தி ||

ஏவமுக்தப்ரகாரேண யோகீ³ பூ⁴த்வா ப்³ரஹ்மஜ்ஞானனிஷ்ட² ஏவ
ஸ்யாத் இத்யாஹ—

ஸ்தி²ரபு³த்³தி⁴ரஸம்மூடோ⁴ ப்³ரஹ்மவித்³ப்³ரஹ்மணி ஸ்தி²த: |
ப்³ஹிர்வ்யோமஸ்தி²தம் நித்யம் நாஸாக்³ரே ச வ்யவஸ்தி²தம் |
நிஷ்கலம் தம் விஜானீயாச்ச்²வாலோ யத்ர லயம் க³த: || 10 ||

ப்³ரஹ்மவித் உக்தப்ரகாரேண ப்³ரஹ்மஜ்ஞானீ ஸன் ஸ்தி²ரபு³த்³தி: ⁴
நிஸ்ஸலஜ்ஞானீ பூ⁴த்வா அஸம்மூட: ⁴ அஜ்ஞானரஹித: ஸன்
ப்³ரஹ்மணிஸ்தி²த: ப்³ரஹ்மனிஷ்ட² ஏவ நித்யம் யத்ர ஸ்வாஸ: ஸ்வாஸவாயு:
லயம் க³த: நாஸம் ப்ராப்த:, தத்ர நாஸாக்³ரே வ்யவஸ்தி²தம்
ப்³ஹிர்வ்யோமஸ்தி²தம் ப்³ஹிராகாஸஸ்தி²தம் ச நிஷ்கலம் கலாதீதம் கம்
ப்³ரஹ்ம
விஜானீயாத் பு³த்⁴யாத் ||

ப³ரஹ்மஜ்ஞானனிஷ்ட²ஸ்ய மனோனைஸ்சல்யார்த²ம் தா⁴ரண-
விஸேஷமாஹ—

புட³வயவினிர்முக்தோ வாயுர்யத்ர விஸீயதே ॥ 11 ॥

தத்ர ஸம்ஸ்த²ம் மன: க்ரு³த்வா தம் த⁴யாயேத்பார்த² ஈஸ்வரம் ॥ 12 ॥

ஹே பார்த² புட³வயவினிர்முத்த: நாலாரந்த⁴ரத்³வயவினிக்³த:
வாயு: யத்ர விஸீயதே லயம் க³ச்ச²தி, தஸ்மின்மார்கே³ ஸம்யக்
ஸ்தி²தம் மன: க்ரு³த்வா தம் ஈஸ்வரம் த⁴யாயேத்
வக்ஷ்யமாணப்ரகாரேண
த⁴யாயேத் ॥

தமேவ ப்ரகாரமாஹ—

நிர்மலம் தம் விஜானீயாத்ஷ³ர்மிரஹிதம் ஸிவம் ।

நிர்மலம் நிஷ்க்ரு³ஷ்டாஹம்காரஸைதன்யாத்மகம், அத ஏவ
ஷ³ர்மிரஹிதம் க்ஷுத்பிபாஸாதி³ஹீனம் ஸிவம் மங்க³லஸ்வரூபமிதி
விஜானீயாத் த⁴யாயேதி³த்யர்த:²

கிம் ச,

ப்ரபா⁴ஸூன்யம் மன:ஸூன்யம் பு³த்³தி⁴ஸூன்யம் நிராமயம் ॥ 13 ॥

ஸர்வஸூன்யம் நிராபா⁴ஸம் ஸமாதி⁴ஸ்தஸ்ய லக்ஷணம் ।

த்ரிஸூன்யம் யோ விஜானீயாத்ஸ து முச்யேத ப³ந்த⁴னாத் ॥ 14 ॥

ப்ரபா⁴ஸூன்யம் வ்ரு³த்த்யாத்மகப்ரகாஸரஹிதம், தத்ர
ஹேது: மன:ஸூன்யம் மனோரஹிதம், அத ஏவ பு³த்³தி⁴ஸூன்யம்
ஆஸக்தி-

ரஹிதம் நிராமயம் நிர்வ்யாஜம், அத ஏவ நிராபா⁴ஸம்
ப்⁴ரமரஹிதம்,

அத ஏவ ஸர்வஸூன்யம் ஸ்வவ்யதிரிக்தவஸ்துமாத்த்ரஸ்ய மித்²யாத்வேன
ஆநந்தை³கரஸம் யத் ப்³ரஹ்ம, தத்³த⁴யானம் ஸமாதி:⁴ । தஸ்ய தஸ்மின்
ஸ்தி²தஸ்ய கிம் லக்ஷணமியாஸங்க்யாஹ—த்ரிஸூன்யம் பூர்வோக்த-
ப்ரபா⁴தி³ஸூன்யம் யோ விஜானீயாத் பு³த்⁴யேத் । ஏதேன
ஜாக்³ரதா³த்³யவஸ்தா²-

தரயஸௌன்யத்வம் த³ர்ஸிதம் ப்ரபா⁴மனோபு³த்தி⁴ஸப்³தை: க்ரமேண
தாஸாம்பி⁴தா⁴னா⁴ | தாத்³ரு³ஸம் ப்³ரஹ்ம யோ விஜானீயாத், ஸ
ஸமாதி⁴ஸ்த: ஸம்ஸாரப³ந்த⁴னா⁴ முச்யேத முக்தோ ப⁴வதி ||

ஏவம் ஜீவன்முக்தஸ்ய தே³ஹாதி³ஷ்வபி⁴னிவேஸோ நாஸ்தீத்யாஹ—
ஸ்வயமுச்சலிதே தே³ஹே தே³ஹீ ந்யஸ்தஸமாதி⁴னா |
நிர்ஸலம் தத்³விஜானீயாத்ஸமாதி⁴ஸ்த²ஸ்ய லக்ஷணம் || 15 ||

தே³ஹே ஸ்வயம் அனாதி³ப்ராரப³த⁴கர்மவாஸனாவஸாத்
உச்சலிதே க³மனாதி³கம் குர்வத்யபி தே³ஹீ ஜீவ: ந்யஸ்தஸமாதி⁴னா
நிர்ஸலஸமாதி⁴யோகே³ன நிர்ஸலம் யதா² ப⁴வதி ததா² தம்
பரமாத்மானம் விஜானீயாத் | ததே³வ ஸமாதி⁴ஸ்தி²தஸ்ய ஆத்மயோக³-
ஸ்தி²தஸ்ய லக்ஷணமித்யுச்யதே ||

இதோ⁵ப்யாத்மஜ்ஞஸ்ய லக்ஷணமுச்யதே—
அமாத்ரம் ஸப்³த³ரஹிதம் ஸ்வரவ்யஞ்ஜனவர்ஜிதம் |
பி³ந்து³னா³கலாதீதம் யஸ்தம் வேத³ ஸ வேத³வித் || 16 ||

அமாத்ரம் ஹ்ரஸ்வதீ³ர்க⁴ப்லுதாதி³ரஹிதம் ஸப்³த³ரஹிதம்
ஸப்³தா³தீதம், ஸ்வரவ்யஞ்ஜனவர்ஜிதம்
அக்ஷரஸமூஹாத்மகபதா³னபி⁴தே⁴யம்
பி³ந்து³னா³கலாதீதம்—அனுஸ்வாரோ பி³ந்து: ஸம்வ்ரு³தே க³லவிவரே
யத்³தீ³ர்க⁴-
க⁴ண்டானிர்ஹ்னா³வத³னூரணனம் ஸ நாத: கலா நாதை³கதே³ஸ:
தைரதீதம், ந யதா²கத²ம்சிச்ச²ப்³த³வாச்யமித்யர்த: |
ஏதாத்³ரு³ஸம் ப்³ரஹ்ம
யோ வேத³, ஸ வேத³வித் ஸகலவேதா³ந்ததாத்பர்யஜ்ஞ: நான்ய
இத்யர்த: ||

ஏவம் ப்ராப்தாத்மதத்த்வஜ்ஞானஸ்ய அஸம்பா⁴வனாவிபரீத-
பா⁴வனாதி³னிவ்ரு³த்தெள ஸத்யாம் ந கிம்சித்க்ரு³த்யமஸ்தீத்யாஹ—
ப்ராப்தே ஜ்ஞானேன விஜ்ஞானே ஜ்ஞேயே ச ஹ்ரு³தி³ ஸம்ஸ்தி²தே |
ஸப்³த⁴ஸாந்திபதே³ தே³ஹே ந யோகோ³ நைவ தா⁴ரண || 17 ||

ஜ்ஞானேன பரோக்ஷாத்மகேன விஜ்ஞானே அபரோக்ஷானுப⁴வாத்மகே, யத்³வா, ஜ்ஞானேன ஸாஸ்த்ராசார்யோபதே³ஸஜன்யேன விஜ்ஞானே அனுப⁴வாத்மகே ப்ராப்தே ஸதி, ஜ்ஞேயே ஸர்வவேதா³ந்ததா³த்பர்யகோ³சரே பரமாத்மனி ஹ்ரு³தி³ ஸம்ஸ்தி²தே ஹ்ரு³த்யபரோக்ஷதயா பா⁴ஸமானே ஸதி, தே³ஹே தே³ஹோபாதி⁴மதி ஜீவே லப்³த⁴ஸாந்திபதே³ ஸம்ப்ராப்தப்³ரஹ்மபா⁴வே ஸதி, ததா³, யோகோ³஽பி நாஸ்தி தா⁴ரண ச நாஸ்தி;

ஸித்³தே⁴ ப²வே ஸாத⁴னேன ப்ரயோஜனாப⁴வாதி³தி பா⁴வ: ॥

ஏவமாத்மதத்த்வாபரோக்ஷஜ்ஞானேன முக்த: ஸன் ஈஸ்வர ஏவ ஜாயதே இதி தஸ்ய ஸ்வரூபமாஹ—

யோ வேதா³தௌ³ ஸ்வர: ப்ரோக்தோ வேதா³ந்தே ச ப்ரதிஷ்டி²த: । தஸ்ய ப்ரக்ரு³திலீனஸ்ய ய: பர: ஸ மஹேஸ்வர: ॥ 18 ॥

வேதா³தௌ³ ஸர்வவேதா³நாமாதௌ³ வேத³ஸ்யாத:⁴ஸ்ரவணபரிஹாராய விதீ⁴யமான: வேதா³ந்தே ச ஸர்வவேதா³நாமந்தே ச உபர்யுத்க்ரமண-பரிஹாராய ப்ரதிஷ்டி²த: ஸம்ஸ்தா²பித:, சகாராத ஸர்வவேத³-ரக்ஷணய வேத³மத்⁴யே ச நிபாதித: ய: ஸ்வர: ப்ரணவாத்மக:, தஸ்ய ப்ரணவஸ்ய ப்ரக்ரு³தௌ பராவஸ்தா²யாம் லீனஸ்ய ய: பர: பராதி³வாக்சதுஷ்டயோத்³போ³த⁴க:, உபலக்ஷணம் சைதத் ஸர்வ-ப்ரானேந்த³ரியகரணவர்க³ப்ரபோ³த⁴க: ஸர்வனியந்தா ஸர்வாந்தர்யாமீ யோ மஹேஸ்வர இதி ப்ரஸித்³த:⁴ ஸ ஏவ ஆத்மதத்த்வஜ்ஞானீ, நான்ய இத்யர்த:² ॥

ஆத்மதத்த்வாபரோக்ஷானுப⁴வாத்பூர்வம் யாவான் தத்ஸாத⁴ன-ப்ரயாஸ: க்ரு³த:, ஜாதே ச தஸ்மின் அனுப⁴வே ஸ ந கர்தவ்ய இதி ஸத்³ரு³ஷ்டாந்தமாஹ—

நாவார்தீ² ச ப⁴வேத்தாவத்³யாவத்பாரம் ந க³ச்ச²தி ।

உத்தீர்ணே ச ஸரித்பாரே நாவயா கிம் ப்ரயோஜனம் ॥ 19 ॥

யாவத் யாவத்பர்யந்தம் பாரம் நதீ³தீரம் ந க³ச்ச²தி ந ஸம்ப்ராப்தே³தி, தாவத் தாவத்பர்யந்தம் நாவார்தீ² நதீ³தரண-ஸாத⁴னப்லவனூர்தீ² ப⁴வேத் பூ⁴யாத், ஸரித்பாரே நதீ³தீரே

உத்தீர்ணே ஸதி நாவயா நதீ³தரணஸாத⁴னேன கிம் ப்ரயோஜனம் கிமபி
 நாஸ்தீத்யர்த:² | தத்³வத³த்ராபி ஆத்மாபரோக்ஷ ஜாதே
 ஸாஸ்த்ராதி³பா⁴ரை: கிம்
 ப்ரயோஜனமிதி பா⁴வ: ||

ததே³வ ப⁴ங்க³யந்தரேண ஸத்³ரு'ஷ்டாந்தமாஹ—
 க்³ரந்த²மப்⁴யஸ்ய மேதா⁴வீ ஜ்ஞானவிஜ்ஞானதத்பர: |
 பலாலமிவ தா⁴ன்யார்தீ² த்யஜேத்³க்³ரந்த²மஸேஷத: || 20 ||

மேதா⁴வீ பு³த்³தி⁴மான் க்³ரந்த²மப்⁴யஸ்ய வேதா³ந்தாதி³ப்ரவணம்
 க்ரு'த்வா, ஜ்ஞானே ஸாமான்யஜ்ஞானே விஜ்ஞானே விஸேஷானுப⁴வே
 தத்பர: ஸன் க்³ரந்த²ம் ஸர்வஸாஸ்த்ரம் த்யஜேத் | அத்ர த்³ரு'ஷ்டாந்த:—
 தா⁴ன்யார்தீ² தா⁴ன்யஸஹிதம் த்ரு'ணமாதா³ய தத்³க³ததா⁴ன்யஸ்வீகா-
 ரானந்தரம் பலாலம் க³தகணிஸம் த்ரு'ணம் யதா² த்யஜேத்
 தத்³வதி³த்யர்த:² ||

கிம்ச —

உல்காஹஸ்தோ யதா² கஸ்சித்³த்³ரவ்யமாலோக்ய தாம் த்யஜேத்
 ஜ்ஞானேன ஜ்ஞேயமாலோக்ய பஸ்சாஜ்ஜ்ஞானம் பரித்யஜேத் || 21 ||

கஸ்சித் லோகே அந்த⁴காரஸ்தி²தத்³ரவ்யத³ர்ஸந்ராதீ² ஸன்,
 யதா² உல்காஹஸ்தோ ப⁴வதி, பஸ்சாத்³த்³ரவ்யமாலோக்ய தத்³னந்தரம்
 தாமுல்காம் யதா² த்யஜேத், ததா² ஜ்ஞானேன ஜ்ஞானஸாத⁴னேன
 ஜ்ஞேயம் ப்³ரஹ்ம ஆலோக்ய அபரோக்ஷீக்ரு'த்ய பஸ்சாத் ஜ்ஞானம்
 ஜ்ஞானஸாத⁴னம் பரித்யஜேத் இத்யர்த:² |

ஜாதே சாபரோக்ஷஜ்ஞானே, தேன ப்ரயோஜனாப⁴வாத்
 ஸாத⁴னம் பரித்யாஜ்யமித்யேதத்³த்³ரு'ஷ்டாந்தாந்தரேணாப்யாஹ—
 யதா²ம்ரு'தேன த்ரு'ப்தஸ்ய பயஸா கிம் ப்ரயோஜனம் |
 ஏவம் தம் பரமம் ஜ்ஞாத்த்வா வேதை³ர்னாஸ்தி ப்ரயோஜனம் || 22 ||

யதா² அம்ரு'தேன ஸாக³ரமத²னா³பூ⁴தேன அம்ரு'தேன த்ரு'ப்தஸ்ய
 ஸந்துஷ்டஸ்ய பயஸா க்ஷீரேண ப்ரயோஜனம் நாஸ்தி, ஏவம் பரமம்
 தம் ஜ்ஞாத்த்வா பரமாத்மாணமபரோக்ஷீக்ரு'த்ய வேதை:³ வேதா³ந்த-

ஸாஸ்த்ராதி³பி:⁴ கிம் ப்ரயோஜனம், ந கிமபீத்யர்த:² ||

கிம்ச, தத்த்வஜ்ஞானின: விதி⁴னிஷேதா⁴தி³கர்தவ்யமபி நாஸ்தீத்யாஹ—
ஜ்ஞாநாம்ரு³தேன த்ரு³ப்தஸ்ய க்ரு³தக்ரு³த்யஸ்ய யோகி³ன: |
ந சாஸ்தி கிஞ்சித்கர்தவ்யமஸ்தி சேன்ன ஸ தத்த்வவித் || 23 ||

ஜ்ஞாநாம்ரு³தேன த்ரு³ப்தஸ்ய ஆனந்தை³கரஸம் ப்ராப்தஸ்ய க்ரு³த-
க்ரு³த்யஸ்ய க்ரு³தார்த²ஸ்ய யோகி³ன: முக்தஸ்ய கிம்சித³பி
விதி⁴னிஷேதா⁴தி³ கர்தவ்யம் நாஸ்தி, தத்தவேன உத்தீர்ணத்வாதி³தி பா⁴வ: |
கர்தவ்யமபி லோகஸம்க்³ரஹார்த²மேவ, யத்³யபி⁴னிவேஸேன கர்மாஸக்திரஸ்தி,
தர்ஹி ஸ தத்த்வவினன ப⁴வதி, ஆருடோ⁴ ந ப⁴வதீத்யர்த:² ||

அர்த²ஜ்ஞானம் வினா கேவலம் வேத³பாட²மாத்ரேண வேத³வித்த்வம்
நாஸ்தி, கிம் து வேத³தாபர்யகோ³சரப்³ரஹ்மஜ்ஞானேனேவ
வேத³வித்த்வமித்யாஹ—

தைலதா⁴ராமிவாச்சி²ன்னம் தீ³ர்க⁴க⁴ண்டானித்ராத³வத் |
அவாச்யம் ப்ரணவஸ்யாக்³ரம் யஸ்தம் வேத³ ஸ வேத³வித் || 24 ||

தைலதா⁴ராமிவாச்சி²ன்னம் ஸந்தததா⁴ராவத்
விச்சே²த³ரஹிதம் தீ³ர்க⁴க⁴ண்டானித்ராத³வத்
அதிதீ³ர்க⁴க⁴ண்டாத⁴வன்யக்³ரவச்ச
விச்சே²த³ரஹிதம் அவாச்யம் அவாங்மனஸகோ³சரம் ப்ரணவஸ்ய
அகாரோமகாரபி³ந்து³த்ராத³தமகஸ்ய ஸகலவேத³ஸாரஸ்ய அக்³ரம் லக்ஷ்யம்
ப்³ரஹ்ம யோ வேத³, ஸ வேத³வித் வேதா³ந்தார்த²ஜ்ஞானீ; நான்ய இத்யர்த:²
||

தத்த்வஜ்ஞானின: ஸமாதி⁴ஸாத⁴னஸ்வரூபமாஹ—
ஆத்மானமரணிம் க்ரு³த்வா ப்ரணவம் சோத்தராரணிம் |
த்⁴யானனிர்மத²ரூப்⁴யாஸாதே³வம் பஸ்யேன்னிகூ³ட⁴வத் || 25 ||

ஆத்மானம் ஆத்மனி கர்த்ரு³த்வாத்³யத்⁴யாஸவந்தம் ஜீவம் அரணிம்
க்ரு³த்வா அத⁴ராரணிம் பா⁴வயித்வா, ப்ரணவம் பரமாத்மப்ரதிபாத³கம்
ஸப்³த³ம் உத்தராரணிம் க்ரு³த்வா பா⁴வயித்வா,
த்⁴யானனிர்மத²ரூப்⁴யாஸாத்

த்⁴யானரூபமத்²னேன பெளன:புன்யேன பூர்வோக்த்ப்ரகாரேண நிகூ³ட⁴வத்
பாண்டி³த்யாப்ரகடனேன யோ வர்ததே, ஸ ஏவம் பரமாத்மானம் பஸ்யேத்;
நான்ய இத்யர்த:² ||

யாவத்³பரோக்ஷானுப⁴வபர்யந்தம் ஸ்வயம்ப்ரகாஸப்³ரஹ்ம-
தா⁴ரணமாஹ—

தாத்³ரு'ஸம் பரமம் ரூபம் ஸ்மரேத்பார்த² ஹ்யனன்யதீ:⁴ |
விதூ⁴மாக்³னிப⁴ம் தே³வம் பஸ்யேத்³ந்த்யந்தனிர்மலம் || 26 ||

ஹே பார்த², விதூ⁴மாக்³னிப⁴ம் விக்³ததூ⁴மாக்³நிரிவ
த்³யோதமானம் அத்யந்தனிர்மலம் அதிஸ்வச்ச²ம் தே³வம் ஸ்வயம்-
ப்ரகாஸம் பரமாத்மானம் யாவத்பஸ்யேத் அபரோக்ஷீகுர்யாத்,
தாவத் தாத்³ரு'ஸம் பரமம் ஸர்வோதக்ரு'ஷ்டம் ரூபம் ப்³ரஹ்ம-
ஸ்வரூபம், அனன்யதீ⁴ரிதி அனன்யசித்த: ஸன் ஸம்ஸ்மரேத்
ப்³ரஹ்மதா⁴ரணம் குர்யாதி³த்யர்த:² ||

பா⁴வனூப்ரகாரமேவ ப்³ரஹ்மஸ்வரூபப்ரகடனவ்யாஜேன
விஸத³யதி—

தூ³ரஸ்தோ²஽பி ந தூ³ரஸ்த:² பிண்ட³ஸ்த:² பிண்ட³வர்ஜித: |
விமல: ஸர்வதா³ தே³ஹீ ஸர்வவ்யாபீ நிரஞ்ஜன: || 27 ||

தே³ஹீ ஜீவ: ஸர்வதா³ ஸர்வஸ்மின் காலே தூ³ரஸ்தோ²஽பி அஜ்ஞஸ்ய
பரோக்ஷவத் ஸ்தி²தோ஽பி ந தூ³ரஸ்த:² பரோக்ஷஸ்தி²தோ ந ப⁴வதி;
கிம் து ஸர்வதா³பி அபரோக்ஷ ஏவேத்யர்த:² | பிண்ட³ஸ்தோ²஽பி அஜ்ஞஸ்ய
ஸரீரஸம்ப்³ந்தா⁴த்⁴யாஸாத் பரிச்சி²ன்னவத் பா⁴ஸமாஜே²஽பி,
பிண்ட³வர்ஜித: ஸரீரஸம்ப்³ந்த⁴த்⁴யாஸரஹித:; தத்ர ஹேது:—
விமல: நிர்மல: ஸர்வவ்யாபீ ஸர்வத: பரிபூர்ண: நிரஞ்ஜன: ஸ்வயம்-
ப்ரகாஸஸ்ச | ஏவம் த்⁴யாயேதி³தி பூர்வேண ஸம்ப்³ந்த:⁴ ||

கிம்ச, தே³ஹாத்⁴யாஸாத் ப்ரதீயமானம்
கர்த்ரு'த்வபோ⁴க்த்ரு'த்வாதி³கமாத்மனோ நாஸ்தி இத்யாஹ—

காயஸ்தோ²஽பி ந காயஸ்த:² காயஸ்தோ²஽பி ந ஜாயதே |
காயஸ்தோ²஽பி ந பு⁴ஞ்ஜன: காயஸ்தோ²஽பி ந ப்³த்⁴யதே || 28 ||

தே³ஹீ ஜீவ: காயஸ்தோ²஽பி ஸரீராத்⁴யாஸவானபி ந
 காயஸ்த: ஸரீரனிமித்தப³ந்த⁴ரஹித: । காயஸ்தோ²஽பி
 ஜன்மாதி³வச்ச²ரீரஸ்தோ²஽பி ந ஜாயதே ஸரீரனிமித்தஜன்மரஹித இத்யர்த: ² ।
 காயஸ்தோ²஽பி போ⁴க³ஸாத⁴ஸீபூ⁴தஸரீரஸ்தோ²஽பி ந பு⁴ஞ்ஜான:
 போ⁴க³ரஹித: ।
 காயஸ்தோ²஽பி ப³ந்த⁴ஹேதுபூ⁴ததே³ஹஸ்தோ²஽பி ந ப³த⁴யதே ப³ந்த⁴னம்
 ந ப்ராப்தோ²தீத்யர்த: ² ।

கிம்ச—

காயஸ்தோ²஽பி ந லிப்த: ஸ்யாத்காயஸ்தோ²஽பி ந பா³த⁴யதே ।

காயஸ்தோ²஽பி ஸுக²து: ³கா²தி³ஹேதுபூ⁴ததே³ஹஸம்ப³ந்தோ⁴஽பி
 ந லிப்த: ஸ்யாத் ஸுக²து: ³கா²தி³ஸம்ப³ந்த⁴ரஹித இத்யர்த: ² ।
 காயஸ்தோ²஽பி மரணத⁴ாமவத்³தே³ஹஸ்தோ²஽பி ந பா³த⁴யதே ந ம்ரியத
 இத்யர்த: ² ।

அனேன ஜன்மாதி³ஷ்ட³பா⁴வவிகாரஸூன்யத்வம் த³ர்ஸிதம் ॥

யத³த⁴யாலேன ஆத்மமோஹாத்ஸம்ஸ்ரு³தி: , தத³பவாதே³ன தத்ரவ
 தே³ஹாந்த: கரணாத³வாத்மா விசாரணீய இத்யாஹ—

திலமத்⁴யே யதா² தைலம் க்ஷீரமத்⁴யே யதா² க்⁴ரு³தம் ॥ 29 ॥

புஷ்பமத்⁴யே யதா² க³ந்த: ⁴ப²லமத்⁴யே யதா² ரஸ: ।

காஷ்டா²க³னிவத்ப்ரகாஸேத ஆகாஸே வாயுவச்சரேத் ॥ 30 ॥

ஆத்மா திலமத்⁴யே தைலாச்சா²த³கதிலேஷு யதா² தைலம்,
 யந்த்ராதி³னா திலே நிஷ்பிஷ்டே யதா² திலாத்ப்ரு³த²க் தைலம் ஸூத்³த⁴ம்
 பா⁴ஸதே, யதா² க்ஷீரமத்⁴யே க்⁴ரு³தாச்சா²த³கக்ஷீராணாம் மத்⁴யே
 க்ஷீரத்வாபநோ³கோபாயத்³வாரா த³தி⁴பரி³னாமே மத்²னே³னாபனீதே
 நவனீதாதி³பரி³னாமத்³வாரா அக்³னிஸம்யோகாத்³ யதா² க்⁴ரு³தம்
 ப்ரதீயதே, ததா² புஷ்பாணாம் மத்⁴யே யதா² க³ந்த: ⁴ப்ரதீயதே,
 ப²லமத்⁴யே த்வக³ஸ்த்யாதி³ஹேயாம்ஸபரித்யாகே³ன யதா² ரலோ
 பா⁴ஸதே, ஆகாஸே யதா² வாயு: ஸர்வக³த: ஸன் வாதி
 ஸம்சரதி, ததா² காஷ்டா²க³னிவத் அரண்யாதி³ஸ்தி²தா³க³னி:
 மத்²னாதி³னா மதி²தே

யதா² காஷ்ட²பா⁴வம் விஹாய ஸ்வயம்ப்ரகாஸ்தயா பா⁴ஸதே,
 தத்³வதா³த்மாபி அஸ்ரமயாதி³பஞ்சகோஸேஷு மத்⁴யே ஹேயாம்ஸ-
 பரித்யாகே³ன ஆனந்தா³த்மகதயா ஸ்வயம்ப்ரகாஸ: ஸன் பா⁴ஸத
 இத்யர்த:² ॥

ஏததே³வ தா³ர்ஷ்டாந்திகே ஸர்வம் ஸ்பஷ்டமுபபாத³யதி—

ததா² ஸர்வக³தோ தே³ஹீ தே³ஹமத்⁴யே வ்யவஸ்தி²த: ॥

மனஸ்தோ² தே³ஸிநாம் தே³வோ மனோமத்⁴யே வ்யவஸ்தி²த: ॥ 31 ॥

ததா² பூர்வோக்ததைலாதி³வத் ஸர்வக³த: ஸர்வவ்யாபீ தே³ஹீ

ஜீவ: தே³ஹமத்⁴யே நானாபி⁴ன்னதிர்யக³தே³ஹாதி³தே³ஹமத்⁴யே
 வ்யவஸ்தி²த:

நானாபி⁴ன்னதிலேஷு தைலவத் ஏகத்வேன ஸ்தி²த இத்யர்த:² ॥ தே³ஹிநாம்

தத்தத்³தே³ஹபே⁴தே³ன பி⁴ன்னநாம் ஜீவாநாம் மனஸ்த:² தத்தத்³ந்த:-

கரணஸ்த:² தே³வ: ஈஸ்வர: மனோமத்⁴யே

தத்தத்³து³ஷ்டாது³ஷ்டாந்த:கரணேஷு

வ்யவஸ்தி²த: ஸாக்ஷிதயா பா⁴ஸத இத்யர்த:² ॥

தாத்³ரு³ஸப்³ரஹ்மாபரோக்ஷயேண முச்யந்த இத்யாஹ—

மனஸ்த²ம் மனமத்⁴யஸ்த²ம் மத்⁴யஸ்த²ம் மனவர்ஜிதம் ॥

மனஸா மன ஆலோக்ய ஸ்வயம் ஸித்⁴யந்தி யோகி³ன: ॥ 32 ॥

மனஸ்த²ம் மனோ⁵வச்சி²ன்னம் மனமத்⁴யஸ்த²ம் மன:ஸாக்ஷி-

பூ⁴தம் மத்⁴யஸ்த²ம் ஸர்வஸாக்ஷிபூ⁴தம் மனவர்ஜிதம்

ஸங்கல்பவிகல்பாதி³ரஹிதம் மன: அவபோ³தா⁴த்மகம் தே³வம் மனஸா

பரிஸூத்³தா⁴ந்த:கரணேன ஆலோக்ய தத்³கோ³சராபரோக்ஷசரமவ்ரு³த்திம்

ஸப்³த்⁴வா யோகி³ன: ஸ்வயமேவ ஸித்⁴யந்தி நிவ்ரு³த்தாவித்³யகா முக்தா

ப⁴வந்தீத்யர்த:² ॥

ஆகாஸம் மானஸம் க்ரு³த்வா மன: க்ரு³த்வா நிராஸ்பத³ம் ॥

நிஸ்ஸலம் தத்³விஜானீயாத்ஸமாதி⁴ஸ்த²ஸ்ய லக்ஷணம் ॥ 33 ॥

ஆகாஸவன்மானஸம் மனோ நிர்மலம் க்ரு³த்வா மன:

ஸங்கல்பவிகல்பாத்மகம் நிராஸ்பத³ம் நிர்விஷயம் க்ரு³த்வா நிஸ்ஸலம்

நிஷ்க்ரியமீஸ்வரம் யோ விஜானீயாத், ஸ ஏவ ஸமாதி⁴ஸ்த:² ।
தாத்³ரு³ஸஜ்ஞானமேவ ஸமாதி⁴ஸ்த²ஸ்யாபி லக்ஷணமித்யர்த:² ॥

ஆருட⁴ஸ்ய லக்ஷணமுக்தம், ஆருருக்ஷோருபாயமாஹ—
யோகா³ம்ரு³தரஸம் பீத்வா வாயுப⁴க்ஷ: ஸதா³ ஸுகீ² ।
யமமப⁴யஸ்யதே நித்யம் ஸமாதி⁴ர்ம்ரு³த்யுஸாக்ருத் ॥ 34 ॥

யோகா³ம்ரு³தரஸம் பீத்வா யமனியமாத்³யஷ்டாங்க³யோக³-
அம்ரு³தபானம் க்ரு³த்வா தத்தத்ப்ரதிபாத்³கஸாஸ்த்ரமப⁴யஸ்யேத்யர்த:²,
வாயுப⁴க்ஷ: வாயுமாத்ராஹர:, உபலக்ஷணமேதத், ஹிதமித-
மேத்⁴யாஸீ, ஸதா³ ஸுகீ² ஸர்வதா³ ஸந்துஷ்ட: ஸன், யம் யமம்
மனோனிக்³ரஹம் நித்யமப⁴யஸ்யதே, ஸ ஸமாதி⁴ரித்யுச்யதே । ஸ ஸமாதி:⁴
ம்ரு³த்யுஸாக்ருத் ஜனனமரணஸம்ஸாரஸாக்ரு³தி³த்யர்த:² ॥

தாத்³ரு³ஸஸமாதௌ⁴ ஸ்தி²தஸ்ய லக்ஷணமாஹ—
ஊர்த்⁴வஸூன்யமத:⁴ஸூன்யம் மத்⁴யஸூன்யம் யதா³த்மகம் ।
ஸர்வஸூன்யம் ஸ ஆத்மேதி ஸமாதி⁴ஸ்த²ஸ்ய லக்ஷணம் ॥ 35 ॥

ஊர்த்⁴வஸூன்யம் ஊர்த்⁴வதே³ஸபரிச்சே²த³ரஹிதம்
அத:⁴ஸூன்யம் அதோ⁴மத்⁴யதே³ஸபரிச்சே²த³ரஹிதம் ஸர்வஸூன்யம்
தே³ஸகாலாதி³பரிச்சே²த³ரஹிதம் யதா³த்மகம் யத்ஸ்வரூபம், ஸ
ஆத்மேதி பா⁴வனா ஸமாதி⁴ஸ்த²ஸ்ய லக்ஷணமித்யர்த:² ॥

ஏதஸ்யாகூகாந்திகத்³ரு³ஷ்டே: விதி⁴னிஷேதா⁴தீதத்வமாஹ—
ஸூன்யபா⁴விதபா⁴வாத்மா புண்யபாபை: ப்ரமுச்யதே ।

ஸூன்யமிதி ஸர்வபரிச்சே²த³ரஹிதமிதி பா⁴வித: வாஸித:
பா⁴வ: அபி⁴ப்ராயோ யஸ்யாத்மன: தாத்³ரு³ஸ: ஸன்
ஸூன்யபா⁴விதபா⁴வாத்மா
யோகீ³ புண்யபாபை: விதி⁴னிஷேத⁴ப்ரயுக்தை: ப்ரமுச்யதே முக்தோ
ப⁴வதீத்யர்த:² ॥

ஏவம் ப⁴க³வது³பதி³ஷ்டஸமாதௌ⁴ விரோத⁴மஸம்ப⁴வம் ச ஆஹ—
அர்ஜுன உவாச—

அத்³ரு³ஸ்யே பா⁴வனா நாஸ்தி த்³ரு³ஸ்யமேதத்³வினஸ்யதி || 36 ||

அவர்ணமஸ்வரம் ப்³ரஹ்ம கத²ம் த்⁴யாயந்தி யோகி³ன: |

அத்³ரு³ஸ்யே ஜ்ஞானாகோ³சரே வஸ்துனி பா⁴வனா த்⁴யானம் நாஸ்தி;
நனு தர்ஹி த்³ரு³ஸ்யம் ப⁴வத்விதி சேத், த்³ரு³ஸ்யமேதத்ஸர்வம்
வினஸ்யதி நாஸம் ப்ராப்னோதி ஸூக்திகாருப்யவத் | ததா² ச
அவர்ணம் ரூப-

ரஹிதம் அஸ்வரம் ஸப்³தா³கோ³சரம் ப்³ரஹ்ம யோகி³ன: கத²ம் த்⁴யாயந்தி,
த்⁴யானஸ்ய ஸ்ம்ரு³த்யாத்மகத்வேனானுபூ⁴தே தத³யோகாத் இதி பா⁴வ: |

ந ஹி ஸாவயவமூர்த்யாதி³மத்தவேன வயம் த்⁴யானம் ப்³ரும:
யேன த்வயோக்தம் க⁴டேத, கிம் து நிர்விசேஷபரப்³ரஹ்மண ஏவ நிர்மலம்
நிஷ்கலமித்யாதி³னா, வேதா³ந்தஜன்யவ்ரு³த்திகோ³சரத்வேன
தத்ஸம்ப⁴வதீத்யபி⁴ப்ராயேணாஹ—

பூ⁴க³வானுவாச—

ஊர்த்⁴வபூர்ணமத: ⁴பூர்ணம் மத்⁴யபூர்ணம் யதா³த்மகம் || 37 ||

ஸர்வபூர்ணம் ஸ ஆத்மேதி ஸமாதி⁴ஸ்த²ஸ்ய லக்ஷணம் |

ஊர்த்⁴வாதோ⁴மத்⁴யபூர்ணஸப்³தை: ³ஸர்வதே³ஸுத: ஸர்வகாலத:
பரிச்சே²த³ம் வ்யாவர்தயதி | யதா³த்மகம் யத் ஏதாத்³ரு³ஸம் வஸ்து
ஸர்வத்ர பரிபூர்ணம் ஸ ஆத்மேதி யோ த்⁴யாயதி, ஸ ஸமாதி⁴ஸ்த: ² |
தஸ்ய லக்ஷணமபி ததே³வேத்யர்த: ² ||

நன்வயம் ஸாலம்ப³னயோகோ³ நிராலம்ப³னயோகோ³ வேதி த்³வேதா⁴
விகல்ப்ய தத்ர தோ³ஷமாஸங்க்யாஹ—

அர்ஜுன உஅவாச—

ஸாலம்ப³ஸ்யாப்யனித்யத்வம் நிராலம்ப³ஸ்ய ஸூன்யதா || 38 ||

உப⁴யோரபி து³ஷ்ட²த்வாத்கத²ம் த்⁴யாயந்தி யோகி³ன: |

ஸாலம்ப³ஸ்ய மூர்த்யாதா⁴ராதி³ஸஹிதஸ்ய அனித்யத்வம் வினாஸித்வம்,
நிராலம்ப³ஸ்ய மூர்த்யாதா⁴ராதி³ரஹிதஸ்ய ஸூன்யதா ஸஸ-
விஷாணாயிதத்வம், ஏவமுப⁴யோரபி து³ஷ்டத்வாத்

தோ³ஷக⁴டிதத்வாத் யோகி³ன: கத²ம் த்⁴யாயந்தீதி ப்ரஸ்³னர்த: ² ॥

யஜ்ஞதா³னாதி³னா ஸா³த⁴ந்த:கரணஸ்ய
வேதா³ந்தஜன்யனிர்விஸேஷப்³ரஹ்மகோ³சரவ்ரு³த்திஸம்ப⁴வாத் ந
ஸூன்யதேத்யபி⁴ப்ராயே³னாஹ—

பூ⁴க³வானுவாச—

ஹ்ரு³த³யம் நிர்மலம் க்ரு³த்வா சிந்தயித்வாப்யநாமயம் ॥ 39 ॥

அஹ்மேவ இத³ம் ஸர்வமிதி பஸ்யேத்பரம் ஸுக²ம் ।

ஹ்ரு³த³யம் சித்தம் நிர்மலம் ஜ்ஞானவி³ரோதி⁴ராகா³தி³தோ³ஷரஹிதம்
க்ரு³த்வா அநாமயம் சிந்தயித்வா ஈஸ்வரம் த்⁴யாத்வா பரம் ஸுக² ஸன்
ஏக ஏவாஹமித³ம் ஸர்வம் ஜக³ஜ்ஜாலமஹ்மேவ ந மத்தோ வ்யதிரிக்தமன்யத்
இதி பஸ்யேத் அபரோக்ஷானு⁴வம் ப்ராப்நுயாத் இத்யர்த: ² ॥

அர்தா²த்மகஸ்ய ஜக³த: ஸப்³த³னி³ருப்யத்வேன ஸப்³த³ஸ்ய வர்³னா-
த்மகத்வேன வர்³னாநாம் ப்ரணவாத்மகத்வேன ப்ரணவஸ்ய பி³ந்த³வாத்மகத்வேன
பி³ந்தோ: ³ நாதா³த்மகத்வேன நாத³ஸ்ய ப்³ரஹ்மத்⁴யானஸ்தா²னா²த்மக-
கலாத்மகத்வேன ப்³ரஹ்மணி ஸமன்வயேன பி³ந்து³னா³தீதம் ப்³ரஹ்ம
த்⁴யாயேதி³தி ப⁴க³வதோக்தம், தத்³விவிச்ய ஜ்ஞானமும் ப்ரு³ச²தி—

அர்ஜுன உவாச—

அக்ஷராணி ஸமாத்ராணி ஸர்வே பி³ந்து³ஸமாப்ரிதா: ॥ 40 ॥

பி³ந்து³பி⁴ர்பி⁴த்³யதே நாத: ³ ஸ நாத: ³ கேன பி⁴த்³யதே ।

ஹே ப⁴க³வன் ஸமாத்ராணி அக்ஷராணி அகாராதீ³னி ஸர்வே
ஸர்வாணி லிங்க³வ்யத்யய: ஆர்ஷ:, பி³ந்து³ஸமாப்ரிதா:
பி³ந்து³தன்மாத்ராணீத்யர்த: ² । பி³ந்து³ஸ்து நாதே³ன பி⁴த்³யதே நாத³தன்மாத்ர:
ஸன் தத்ர ஸமன்வேதீத்யர்த: ² । ஸ நாத: ³ கலாயாம் ஸமன்வேதி । ஸா
கலா

குத்ர ஸமன்வேதி இதி ப்ரஸ்³னர்த: ² । யத்³யபி ஸ்லோகே ஸ நாத: ³ கேன
பி⁴த்³யத இதி

நாத³ஸ்யைவ ஸமன்வய: ப்ரு³ஷ்ட இதி பா⁴தி, ததா²பி நாத³ஸ்ய
கலாஸமன்வய

இதி ப்ரஸித்³த்⁴வாத் நாத³பத³ம் கலோபலக்ஷணம் ||

ஏவம் ப்ரு³ஷ்டோ ப⁴க³வான் ப்³ரஹ்மணி ஸமன்வேதி இதி
உத்தரமாஹ—

பூநீப⁴க³வானுவாச—

அனாஹதஸ்ய ஸப்³த³ஸ்ய தஸ்ய ஸப்³த³ஸ்ய யோ த்⁴வனி: || 41 ||

த்⁴வனேரந்தர்க³தம் ஜ்யோதிர்ஜ்யோதிரந்தர்க³தம் மன: |

தன்மனோ விலயம் யாதி தத்³விஷ்ணோ: பரமம் பத³ம் || 42 ||

அனாஹதஸ்ய ஸப்³த³ஸ்ய பராவஸ்தா²பன்னப்ரணவஸ்ய ய: த்⁴வனி:
நாத:³ தஸ்ய நாத³ஸ்ய ஜ்யோதி: அந்தர்க³தம் | தேன தேஜோருபகலாயாம்
நாத³ஸ்யாந்தர்பா⁴வ இதி தாத்பர்யம் | கலாந்தர்பா⁴வமாஹ—
ஜ்யோதிரந்தர்க³தம் மன இதி | மனஸ: ஜ்யோதிஷ்யந்தர்பா⁴வோ நாம
தன்மாத்த்ரயா தத்ர வ்யாப்தி: | ததா² ச மனஸி ஜ்யோதிஷ: கலாயா:
ஸமன்வய இதி

பா⁴வ: | தத் மன: ஸப்³தா³தி³ப்ரபஞ்சகாரணபூ⁴தம் மன:

யத்ர விலயம் யாதி, யத்ர ப்³ரஹ்மணி

வேதா³ந்தஜன்யனிர்விகல்பகப்³ரஹ்ம-

கோ³சரமனோவ்ரு³த்தி: லயம் யாதி, தத் வ்ரு³த்திலயஸ்தா²னம் வ்ரு³த்தி-

லயாத்மகம் வா விஷ்ணோ: பரமம் உத்க்ரு³ஷ்டம் பத³ம் ஸ்வரூபமிதி |

தது³க்தம்—மன: காயாக்³னி³னா ஹந்தீத்யாதி³னா ||

புனஸ்ததே³வ விஸி³னஷ்டி—

ஓகாரத்⁴வனி³னாதே³ன வாயோ: ஸம்ஹரணந்திகம் |

நிராலம்ப³ம் ஸமுத்³தி³ஸ்ய யத்ர நாதோ³ லயம் க³த: || 43 ||

ஓம்காரத்⁴வனி³னாதே³ன ஓம்காரத்⁴வன்யாத்மகனாதே³ன ஸஹ வாயோ:
ஸம்ஹரணந்திகம் ரேசகபூரகாதி³க்ரமேண நியமிதவாயோருபஸம்ஹார-
பர்யந்தம் நிராலம்ப³ம் நிர்விஸேஷம் ப்³ரஹ்ம ஸமுத்³தி³ஸ்ய லக்ஷயம்
க்ரு³த்வா த்⁴யாயேத் | யத்ர ஸ நாதோ³ லயம் க³த: நாஸம்
ப்ராப்னுயாத், தத் நாத³னாஸாதி⁴கரணாத்மகம் நாத³னாஸாத்மகம்
வா விஷ்ணோ: பரமம் பத³மித்யர்த:² ||

ஏவம் த⁴யானப்ரகாரேண ஸூத்³தா⁴ந்த:கரணஸ்ய ஆருட⁴ஸ்ய
 புண்யபாபே விதூ⁴ய ப்³ரஹ்மஸாயுஜ்யே⁵பி⁴ஹிதே,
 ஆருருக்ஷாரபரிஸூத்³த⁴-
 அந்த:கரணித்வேன ப்³ரஹ்மஸாயுஜ்யாஸம்ப⁴வே
 த⁴ர்மாத⁴ர்மவிதூ⁴னஸம்ப⁴வேன
 தத்³த்³வாரா ஜனனமரணாதி³கமவஸ்யம் பா⁴வ்யமிதி மனஸி நிஸ்சித்ய var
 பா⁴விதவ்யமிதி
 புனராவ்ரு³த்திப்ரகாரம் ப்ரு³ச²தி—

அர்ஜுன உவாச—

பி⁴ன்னே பஞ்சாத்மகே தே³ஹே க³தே பஞ்சஸு பஞ்சதா⁴ |
 ப்ராணைர்விமுக்தே தே³ஹே து த⁴ர்மாத⁴ர்மௌ க்வ க³ச²த: ॥ 44 ॥

பஞ்சாத்மகே பஞ்சபூ⁴தாத்மகே தே³ஹே ஸ்தூ²லஸரீரே
 பி⁴ன்னே க³தே ஸதி, பஞ்சஸு பஞ்சபூ⁴தேஷு பஞ்சதா⁴
 தத்தத்ப்ரு³தி²வ்யாத்³யா-
 காரேண ஸ்தி²தேஷு ஸத்ஸு, தே³ஹே ப்ராணை: ப்ராணாதி³பஞ்சவாயுபி:⁴
 வியுக்தே ஸதி, த⁴ர்மாத⁴ர்மௌ புண்யபாபே க்வ க³ச²த: குத்ர
 யாஸ்யத: ॥

ஏவம் ப்ரு³ஷ்டோ ப⁴க³வான் லிங்க³ஸரீராதா⁴ரதயா திஷ்ட²த
 இத்யுத்தரமாவ—

பூ⁴ப⁴க³வானுவாச—

த⁴ர்மாத⁴ர்மௌ மனஸ்சைவ பஞ்சபூ⁴தானி யானி ச |
 இந்த³ரியாணி ச பஞ்சைவ யாஸ்சான்யா: பஞ்ச தே³வதா: ॥ 45 ॥

தாஸ்சைவ மனஸா ஸர்வே நித்யமேவாபி⁴மானத: |
 ஜீவேன ஸஹ க³ச²ந்தி யாவத்தத்த்வம் ந விந்த³தி ॥ 46 ॥

த⁴ர்மாத⁴ர்மௌ புண்யபாபே மனஸ்ச அந்த:கரணம் யானி ச
 பஞ்சபூ⁴தானி ப்ரு³தி²வ்யாதீ³னி யானி ச பஞ்சேந்த³ரியாணி சக்ஷு-
 ராதீ³னி வாகாதீ³னி ஜ்ஞானகர்மாத்மகானி ச யாஸ்சான்யா:
 பஞ்சதே³வதா: பஞ்சேந்த³ரியாபி⁴மானின்ய: தி³க்³வாதாத³ய:,

தது³க்தம்—

தி³க³வாதாத³ர்க்ப்ரவேதாஸ்விவஹ்னிப்ராப்யப்ரலீயகா: இதி, தா
தே³வதா:, ஏதே ஸர்வபு⁴தாத³ய: மனஸா அந்தரிந்த³ரியேண நித்யமேவ
ஸர்வதா³

அபி⁴மானத: மமதாஹங்காரவிஷயத்வேன யாவத்தத்த்வம் ந விந்த³தி
அபரோக்ஷப்³ரஹ்மானுப⁴வம் ந ப்ராப்த்னேதி, தாவஜ்ஜீவேன ஸஹ
ஜீவோபாதி⁴னா

லிங்கே³ன ஸஹ க³ச்ச²ந்தி க³தாக³தம் ப்ராப்த்னுவந்தீத்யர்த: ² ||

ஏவம் ஸ்தூ²லதே³ஹலயே஽பி த⁴ர்மாத⁴ர்மௌ
லிங்க³ஸரீரமார்ரித்ய திஷ்ட²த இத்யுக்தே, லிங்க³ஸரீரப⁴ங்க: ³
கதே³தி
ப்ரு³ச்ச²தி—

அர்ஜுன உவாச—

ஸ்தா²வரம் ஜங்க³மம் சைவ யத்திம்சித்ஸசராசரம் |
ஜீவா ஜீவேன ஸித்⁴யந்தி ஸ ஜீவ: கேன ஸித்⁴யதி || 47 ||

ஸ்தா²வரஜங்க³மாத்மகம் ஸசராசரம் சராசரஸஹிதம்
ஜக³ஜ்ஜாலம் ஸர்வஸ்மின் யே ஜீவா: அபி⁴மானவந்த:
ஸ்தூ²லதே³ஹாபி⁴மானினே
விஸ்வாத்மகா ஜீவா: ஜீவேன லிங்க³ஸரீராபி⁴மானினா தைஜஸேன
ஸித்⁴யந்தி விஸ்வாபி⁴மானம் த்யஜந்தி | ஸ ஜீவ: தைஜஸாபி⁴மானீ கேன
ஹேதுனா ஸித்⁴யதி ஸ்வாபி⁴மானம் த்யஜதீதி ப்ரஸ்னார்த: ² ||

ஏவம் ப்ரு³ஷ்டே ஸதி ப்ராஜ்னேன தைஜஸ: ஸித்⁴யதி,
ப்ராஜ்னஸ்தூ²ரீயே-

ணேத்யேவம் க்ரமேண ஸித்⁴யதீத்யுத்தரமாஹ—

பூ⁴ப⁴க³வானுவாச—

முக²னாஸிகயோர்மத்⁴யே ப்ராண: ஸம்சரதே ஸதா³ |
ஆகாஸ: பிப³தே ப்ராணம் ஸ ஜீவ: கேன ஜீவதி || 48 ||

முக²னாஸிகயோர்மத்⁴யே முக²னாஸிகாமத்⁴யத: ஸதா³ ஸர்வதா³

யாவத³த்³ரு³ஷ்டம் ப்ராணவாயு: ஸம்சரதே அஜபாமந்த்ராத்மகத்வேன
ஏகைகஸ்ய தி³னஸ்ய ஷட்ஸதாதி⁴கைகவிம்ஸதிஸஹஸ்ரஸங்க²யயா
ஸம்சரதி, தாவதப்ரயந்தமத்³ரு³ஷ்டமஹிம்³லிங்க³மபி வர்ததே ।
யதா³ து யோக³மஹிம்³லி³ப்³ரஹ்மஜ்ஞானோ³னந்தரம் ஜீவஸ்யாத்³ரு³ஷ்ட-
நிவ்ரு³த்தி:, ததா³ ஆகாஸ: ஜீவத்வனிமித்தம் ப்ராணம் பிப³தே, ததா³
ஜீவ: கேன ஜீவதி ஜீவத்வாபாத³காவித்³யானிவ்ரு³த்த்யா
நிரஞ்ஜனப்³ரஹ்ம-
பா⁴வே ஜாதே ஜீவத்வமேவ நாஸ்தீத்யர்த:² ॥

நனு ப்³ரஹ்மாண்டா³த்³யுபாதி⁴விஸிஷ்டஸ்ய ஸர்வக³தஸ்ய ப்³ரஹ்மண:
கத²ம் நிரஞ்ஜனத்வமிதி ப்ரு³ச்ச²தி—

அர்ஜுன உவாச—

ப்³ரஹ்மாண்ட³வ்யாபிதம் வ்யோம வ்யோம்³லி³சாவேஷ்டிதம் ஜக³த் ।
அந்தர்ப்³ஹிஸ்ச தத்³வ்யோம கத²ம் தே³வோ நிரஞ்ஜன: ॥ 49 ॥

ஹே ப⁴க³வன் வ்யோம ஆகாஸம் ப்³ரஹ்மாண்ட³வ்யாபிதம்
ப்³ரஹ்மாண்டா³-
வச்சி²ன்னமித்யர்த:² । வ்யோம்³லி³ச ஆகாஸேன ஜக³த் ஆவேஷ்டிதம்
வ்யாப்தம், தஸ்மாத்த்காரணத் அந்தர்ப்³ஹிஸ்ச வ்யோமைவ வர்ததே,
ஏவம் ஸதி தே³வ: ஈஸ்வர: கத²ம் நிரஞ்ஜன: அன்யப்ரகாஸனி³ரபேக்ஷ:
கத²மித்யர்த:² ॥

ஆகாஸாதி³ஸர்வப்ரபஞ்சஸ்ய கல்பிதத்வேன ஸர்வம்
ஸேத்ஸ்யதீத்யபி⁴ப்ராயே³ஹ—

பூ⁴க³வானுவாச—

ஆகாஸோ ஹ்யவகாஸஸ்ச ஆகாஸவ்யாபிதம் ச யத் ।
ஆகாஸஸ்ய கு³ண: ஸப்³தோ³ நி:ஸப்³தோ³ ப்³ரஹ்ம உச்யதே ॥ 50 ॥

ஆகாஸ: மஹாகாஸ: அவகாஸ: பரிச்சி²ன்னாகாஸ:
உப⁴யமப்பாகாஸேன ஆகாஸதன்மாத்ரபூ⁴தேன ஸப்³தே³ன
வ்யாபிதம் வ்யாப்தம் தது³பாத³னகதயா தத³திரிக்தம் ந
ப⁴வதீத்யர்த:² । தர்ஹி உபாதா³னஸ்ய ஸப்³த³ஸ்ய

அதிரிக்தத்வமஸ்த்வித்யத ஆஹ—

ஆகாஸஸ்ய கு³ண: ஸப்³த³ இதி, ஸப்³த:³ தன்மாத்தரபூ⁴த: ஆகாஸஸ்ய
மித்²யா-

பூ⁴தாகாஸஸ்ய கு³ண: பரி(ணம்யுபாதா³னம் யத:, அத ஏவ ஸ்வயமபி
மித்²யாபூ⁴த இத்யர்த:² | ப்³ரஹ்ம து நி:ஸப்³த:³ நிஷ்ப்ரபஞ்ச:
இத்யுச்ச்யதே | ததா² ச ஸத்யஸ்யாக்ஷரஸ்ய ப்³ரஹ்மண: அஸத்யேன ஸஹ
ஸம்ப³ந்தா⁴ஸம்ப⁴வாத் நிரஞ்ஜனத்வமுபபத்³யத இத்யர்த:~² ||

ஏவம் ப⁴க³வதோக்தே, அக்ஷரஸப்³த³ஸ்ய ப⁴க³வத³பி⁴மதார்த²ம்
அஜானுன: ஸன் லோகப்ரஸித்³த⁴வர்ணாத்மகாக்ஷரபு³த்³த⁴யா
வர்ணநாமக்ஷரத்வம் ந ஸம்ப⁴வதீத்யபி⁴ப்ராயேண ப்ரு'ச்ச²தி—

அர்ஜுன உவாச—

த³ந்தோஷ்ட²தாலுஜிஹ்வாநாமாஸ்பத³ம் யத்ர த்³ரு'ஸ்யதே |
அக்ஷரத்வம் குதஸ்தேஷாம் க்ஷரத்வம் வர்ததே ஸதா³ || 51 ||

ஹே ப⁴க³வன் யத்ர வர்ணாத்மகாக்ஷரேஷு த³ந்தோஷ்ட²தாலு-
ஜிஹ்வாநாம், உபலக்ஷணேமேதத் கண்டா²தீ³நாமஷ்டாநாம்
ஸ்தா²நாமம், ஆஸ்பத³ம் ஆஸ்பத³த்வம் த்³ரு'ஸ்யதே ப்ரத்யக்ஷ-
மனுபூ⁴யதே | ' அகுஹவிஸர்ஜனீயாநாம் கண்ட:~² இத்யாதி³நு
ஸ்ருயதே ச | ததா² ச தேஷாம் வர்ணநாம் அக்ஷரத்வம் நாஸ-
ரஹிதத்வம் குத:, உத்பத்திமதோ நாஸாவஸ்யம்பா⁴வாத் ? ஸதா³
ஸர்வகாலம் க்ஷரத்வம் நாஸவத்த்வமேவ வர்ததே தேஷாம், நாஸ-
ரஹிதத்வம் குத இதி ப்ரஸ்ரூர்த:~² ||

ஏவம்பி⁴ப்ராயமஜானுனேன அர்ஜுனேன ப்ரு'ஷ்டே² ஸ்வாபி⁴ப்ரேத-
மக்ஷரஸப்³தா³ர்த²ம் ஸ்பு²டயன் ப⁴க³வானுவாச—

பூ⁴ப⁴க³வானுவாச—

அகோ⁴ஷமவ்யஞ்ஜனமஸ்வரம் சா-

ப்யதாலுகண்டோ²ஷ்ட²மனூஸிகம் ச |

அரேக²ஜாதம் பரமுஷ்மவர்ஜிதம்

தத³க்ஷரம் ந க்ஷரதே கத²ம்சித் || 52 ||

அகோ⁴ஷம் கோ⁴ஷாக்²யவர்ணகு³ணரஹிதம் அவ்யஞ்ஜனம்
 ககாராதி³வ்யஞ்ஜனாதீதம் அஸ்வரம் அஜதீதம், அதாலுகண்டோ²-
 ஷ்ட²மபி அஜ்வ்யஞ்ஜனாதீ³யுத்தபத்திஸ்தா²னதால்வோஷ்டா²தி³ரஹிதம்
 அனௌஸிகம் அனுஸ்வாரோத்தபத்திஸ்தா²னனௌஸிகாதீதம் அரேக²ஜாதம்
 வர்ணவ்யஞ்ஜகரேகா²ஸமுஹாதீதம் ஊஷ்மவர்ஜிதம் ஸஷஸஹ-
 அதீதம், யத்³வா, ஊஷ்மஸப்³தே³ன ஸ்வாஸாக்²யோ கு³னோ⁵பி⁴தீ⁴யதே
 தத்³ரஹிதம், பரம் லோகப்ரஸித்³த⁴வர்ணலக்ஷனாதீதம் யத்³ப³ரஹ்ம
 கத²ம்சித் ஸர்வப்ரகாரேண ஸர்வகாலே⁵பி ந க்ஷரதே,
 ததே³வாக்ஷர-
 ஸப்³தே³னோ⁵ச்யதே । ந லௌகிகான்யக்ஷராணீ²யர்த: 2 ॥

ஏதாத்³ரு³ஸம் ப்³ரஹ்மஜ்ஞானோ⁵பாயம் அனு⁴வதா³ர்⁴யாய
 புனரபி ப்ரு³ச்ச²தி—

அர்ஜுன உவாச—

ஜ்ஞாத்வா ஸர்வக³தம் ப்³ரஹ்ம ஸர்வபூ⁴தாதி⁴வாஸிதம் ।
 இந்த்³ரியானாம் நிரோதே⁴ன கத²ம் ஸித்⁴யந்தி யோகி³ன: ॥ 53 ॥

ஸர்வபூ⁴தாதி⁴வாஸிதம் ஸர்வபூ⁴தேஷ்வப்பந்தர்யாமிதயா
 ஸ்தி²தம்

ஸர்வக³தம் அந்தர்ப்³ஹிஸ்³பரிபூர்ணம், ப்³ரஹ்ம ஜ்ஞாத்வா ஸம்யக்³-
 விபு³த⁴ய யோகி³ன: இந்த்³ரியானாம் நிரோதே⁴ன இந்த்³ரியனியமனேன
 கத²ம்

ஸித்⁴யந்தி கேனோ⁵பாயேன முக்தா ப⁴வந்தீ²யர்த: 2 ॥

ஏவம் ப்ரு³ஷ்டோ ப⁴க³வான் தமேவ ஜ்ஞானோ⁵பாயம் புனரப்யாஹ—
 பூ⁴க³வானுவாச—

இந்த்³ரியானாம் நிரோதே⁴ன தே³ஹே பர்யந்தி மானவா: ।
 தே³ஹே நஷ்டே குதோ பு³தீ⁴ர்⁴பு³தீ⁴னோ குதோ ஜ்ஞாதா ॥ 54 ॥

மானவா: மனுஷ்யா: இந்த்³ரியானாம் நிரோதே⁴ன இந்த்³ரியனியமனேன
 தே³ஹே தே³ஹே ஏவ பர்யந்தி ஜ்ஞாஸ்யந்தி, தஸ்மாத் தே³ஹதா³ர்⁴யம் ச
 ஜ்ஞானோ⁵பாய இதி பா⁴வ: । தத³பா⁴வே ஜ்ஞானமேவ நாஸ்தி இத்யாஹ—

தே³ஹே நஷ்டே அத்³ருஷ்டே ஸதி பு³த்³தி:⁴ குத: தத்த்வஜ்ஞானம் குத: ?
 தஸ்மாத்த்³தே³ஹேந்த்³ரியாதி³பி:⁴ யஜ்ஞதா³னாதி³ஸ்ரவனாதி³கமேவ
 தத்த்வஜ்ஞானே
 காரணமிதி பா⁴வ: ||

தாத்³ரு³ஸம் ச காரணம்
 யாவத்பர்யந்தமனுஷ்டே²யமித்யாஸங்க்ய
 அவதி⁴மாஹ—

தாவதே³வ நிரோத:⁴ ஸ்யாத்³யாவத்தத்த்வம் ந விந்த³தி |
 விதி³தே து பரே தத்த்வே ஏகமேவானுபர்யதி || 55 ||

யாவத்தத்த்வஜ்ஞானம் நாஸ்தி,
 தாவத்பர்யந்தமிந்த்³ரியனிரோத:⁴ ஸ்யாத்;
 பரே தத்த்வே அகண்டா³னந்த்³ப்³ரஹ்மணி விதி³தே அபரோக்ஷபூ⁴தே ஸதி,
 ஏகமேவானுபர்யதி ஏகமேவ தே³ஹேந்த்³ரியஸாத⁴னாதி³ஸாத⁴ன-

ரஹிதம் ப்³ரஹ்மைவானுபர்யதி, நான்யத்; தத்³னந்தரம் ஸாத⁴னா-
 நுஷ்டா²னப்ரியாஸோ⁵பி மா பூ⁴தி³தி பா⁴வ: ||

தஸ்மாத்த்³யாவத்தத்த்வஜ்ஞானம் தாவதஸாத⁴னமனுஷ்டே²யம்,
 தத்³பா⁴வே தன்ன ஸித்⁴யதீத்யாஹ—

நவச்சி²த்³ரக்ரு³தா தே³ஹா: ஸ்ரவந்தி க³லிகா இவ |
 நைவ ப்³ரஹ்ம ந ஸூத்³த⁴ம் ஸ்யாத்புமான்ப்³ரஹ்ம ந விந்த³தி || 56 ||

தே³ஹா: ஜ்ஞானகாரணீ⁴தஸரீராணி நவச்சி²த்³ரக்ரு³தா:
 விஷயஸ்ராவிவ்ரு³த்திமன்னவேந்த்³ரியக⁴டதானி; தத்ர த்³ருஷ்டாந்த:
 க³லிகா இவ ச்சி²த்³ரக⁴டா இவ ஸர்வதா³ ஜ்ஞானம் ஸ்ரவந்தீத்யர்த:² |
 தாத்³ரு³ஸவிஷயப்ரவணசித்தஸ்ய ப்³ரஹ்ம ந ஸூத்³த⁴ம் ஸ்யாத் இதி
 நைவ ஈஸ்வரத்வகர்த்ரு³த்வபி³ம்ப்³த்வாதி³க⁴டதம் ந ப⁴வதி | ததா² ச
 ப்³ரஹ்மணி பி³ம்ப்³த்வாதி³க⁴டதே புமான் ஸுக²து:³கா²பி⁴மானீ
 ப்ரதிபி³ம்போ³ ஜீவ: ப்³ரஹ்ம ந விந்த³தி ஆனந்தா³னுப⁴வம் ந ப்ராப்³னோ-
 தீத்யர்த:² ||

தஸ்மாத் யாவத்தத்த்வாபரோக்ஷபர்யந்தம் ஸாத⁴னே யதன்:

கர்தவ்ய:, ஜாதே ச தத்த்வாவபோ³தே⁴ விதி⁴னிஷேதா⁴தீதத்வேன ந கோ⁵பி
யதன: கர்தவ்ய இத்யபி⁴ப்ராயவானூ—

அத்யந்தமலினே தே³ஹோ தே³ஹீ சாத்யந்தனிர்மல: ।

உப⁴யோரந்தரம் ஜ்ஞாத்வா கஸ்ய ஸௌசம் விதீ⁴யதே ॥ 57 ॥

தே³ஹ: பாஞ்சபெள⁴திக: அத்யந்தமலின: ஜட³த்வாதி³தி பா⁴வ: ।

தே³ஹீ ஆத்மா நிஷக்ரு³ஷ்டானூங்கார: ஸன் அத்யந்தனிர்மல:

அஹங்காரோ-

பாதி⁴கஸம்ஸாரரஹித: இத்யேவமுப⁴யோர்தே³ஹாத்மனே: அந்தரம்
கல்பிதத்வ-

ஸத்யத்வே ஜ்ஞாத்வா யோ வர்ததே, தம் ப்ரதி கஸ்ய ஸௌசம் விதீ⁴யதே
தே³ஹஸ்ய

வா ஆத்மனே வா ? தே³ஹஸ்ய சேத், ஜட³ஸ்ய ஜடே³ன ஜலாதி³ன ந

ஸூத்³தி:⁴; ஆத்மனஸ்சேத் பூர்வமேவ ஸூத்³த⁴ஸ்ய ந ஸௌசாதி³ன

ப்ரயோஜனமிதி பா⁴வ: ॥

இதி ஸூ³கென³ட³பாதா³சார்யவிரசிதாயாம் உத்தரகீ³தாவ்யாக்²யாயாம்
ப்ரத²மோ⁵த்⁴யாய: ॥

॥ த்³விதீயோ⁵த்⁴யாய: ॥

அருட⁴ஸ்யாருருக்ஷாஸ்ச ஸ்வரூபே பரிகீர்திதே ।

தத்ராருட⁴ஸ்ய பி³ம்பை³க்யம் கத²ம் ஸ்யாதி³தி ப்ரு³ச்ச²தி ॥

அர்ஜுன உவாச—

ஜ்ஞாத்வா ஸர்வக³தம் ப்³ரஹ்ம ஸர்வஜ்ஞம் பரமேஸ்வரம் ।

அஹம் ப்³ரஹ்மேதி நிர்தே³ஷ்டும் ப்ரமாணம் தத்ர கிம் ப⁴வேத் ॥ 1 ॥

ஹே ப⁴க³வன் ப்³ரஹ்ம பி³ம்ப³பூ⁴தம் சைதன்யம் ஸர்வக³தம்

ஸர்வத்ர பரிபூர்ணம் ஸர்வஜ்ஞம் ஸர்வஸாக்ஷிபூ⁴தம் பரமேஸ்வரம்

ஸர்வனியாமகமிதி ஜ்ஞாத்வா தத்த்வமஸீத்யாதி³வாக்யதோ விபு³த்⁴ய
அஹம்

ப்³ரஹ்மேதி, ப்ரதிபி³ம்பா³த்மா ஜீவ: ப்³ரஹ்மேதி நிர்தே³ஷ்டும் வக்தும் தத்ர

தஸ்மின்னைக்யே கிம் ப்ரமாணம் கிமுபபாத³கமித்யர்த:² ॥

ஏவம் ப்ரு'ஷ்டோ ப⁴க³வான் கூரீரஜலாதி³த்³ரு'ஷ்டாந்தேன
உபாதி⁴னிவ்ரு'த்தாவாத்மைக்யம் ஸம்ப⁴வதீத்யாஹு—

பூரீப⁴க³வானுவாச—

யதா² ஜலம் ஜலே கூபிப்தம் கூரீரே கூரீரம் க்⁴ரு'தே க்⁴ரு'தம் |
அவிஸேஷோ ப⁴வேத்தத்³வஜ்ஜீவாத்மபரமாத்மனோ: || 2 ||

ஜலே நத்³யாதெள³ ஜலம் ததே³வ பாத்ராது³த்³ரு'தம் பாத்ரோபாதி⁴த:
ப்ரு'த²க்⁴பூ⁴தம் தத்ரேவ கூபிப்தே பாத்ரோபாதி⁴னிவ்ரு'த்தெள மஹாஜலைக்யம்
ப்ராப்னோதி, ஏவம் கூரீரே கூரீரம் க்⁴ரு'தே க்⁴ரு'தம் கூபிப்தம் ஸத்
தத்ததை³க்யம் ப்ராப்னோதி, தத்³வத் ஜீவாத்மபரமாத்மனோ: அவித்³யா-
த்³யுபாதி⁴தோ பே⁴தே³஽பி தன்னிவ்ரு'த்தாவவிஸேஷ: ஸம்ப⁴வதீதி பா⁴வ:
||

ஏவமைக்யஜ்ஞானம் கு³ருமுகா²தே³வ ஸம்பா⁴விதமவித்³யா-
நிவர்தகம், ந து ஸ்வதந்த்ரவிசாரஸம்பா⁴விதமிதி வத³ன்
தத்த்வ-

ஜ்ஞானூர்த²ம் கு³ருமேவ அபி⁴க³ச்சே²தி³தி கு³ருபாஸநாமாஹு—

ஜீவே பரேண தாதா³த்யம் ஸர்வக³ம் ஜ்யோதிரீஸ்வரம் |
ப்ரமாணலக்ஷணஜ்ஞேயம் ஸ்வயமேகாக்³ரவேதி³னா || 3 ||

ஸ்வயமதி⁴காரீ ஏகாக்³ரவேதி³னா ப்³ரஹ்மனிஷ்டே²ன கு³ருனா

ப்ரமாணலக்ஷண: ' தத்த்வமஸி ' ' யதோ வா இமானி

பூ⁴தானி ' ' ய: ஸர்வஜ்ஞ: ஸர்வவித் ' இத்த்யாதி³பி:⁴

ஜீவே பரேண

ப்ரமாத்மனா தாதா³த்யம் ஐக்யம் போ³தி⁴தே ஸதி, தத்³னந்தரம்

ஸ்வயமேவ ஸர்வக³ம்

ஸர்வவ்யாபினமீஸ்வரம் ஸர்வனியந்தாரம் ஜ்யோதி: ஸ்வயம்ப்ரகாஸாத்மா

இதி விஜ்ஞேயம் ஜ்ஞாதும் யோக்³யமித்யர்த:² ||

ஏவம் கு³ருபதே³ஸானந்தரப⁴விஜ்ஞானேனேவோபபத்தெள கிம்
கர்மயோகே³னேதி ப்ரு'ச்ச²தி—

அர்ஜுன உவாச—

ஜ்ஞா⁴னாதே³வ ப⁴வேஜ்ஜ்ஞேயம் விதி³த்வா தத்க்ஷணேன து ।
ஜ்ஞானமாத்ரேண முச்யேத கிம் புனர்யோக³தா⁴ரண ॥ 4 ॥

ஹே ப⁴க³வன் ஜ்ஞேயம் விசார்யம் ப்³ரஹ்மமைக்யம் ஜ்ஞா⁴னாதே³வ
கு³ரூபதி³ஷ்டாதே³வ ப⁴வேத்; ததா² ச விதி³த்வா
கு³ரூபதே³ஸானந்தரம்
தத்த்வம் ஜ்ஞாத்வா தத்க்ஷணேன து
வேதா³ந்தவாக்யஜன்யசரமவ்ரு³த்த்யுத்தர-
க்ஷணமேவ முச்யேத முக்தோ ப⁴வேத்; ஏவம் ஜ்ஞானமாத்ரேண
முக்த்யுபபத்தௌ
யோக³தா⁴ரணாகர்மயோகா³ப்⁴யாஸ: கிம் புன: கிம் ப்ரயோஜனம் வ்யர்த²-
த்வாதி³த்யபி⁴ப்ராய: ॥

ஏவம் கர்மயோக³வையர்த²யே ஸங்கிதே யாவத்தத்த்வஜ்ஞானம் ந
ஸம்ப⁴வதி, தாவத³ந்த:கரணஸூ³த்⁴யர்த²மனுஷ்டே²யம் கர்ம;
ஸித்³தே⁴ ச தஸ்மின் ஜ்ஞானே, புன: கர்மானுஷ்டா²னம் மா பூ⁴த்
இத்யாஹ—

பூநீப⁴க³வானுவாச—

ஜ்ஞானேன தீ³பிதே தே³ஹே பு³த்தி⁴ர்ப்³ரஹ்மஸமன்விதா ।
ப்³ரஹ்மஜ்ஞானாக்³னி⁴னா வித்³வானிர்⁴த³ஹேத்கர்மப³ந்த⁴னம் ॥ 5 ॥

ஹே அர்ஜுன வித்³வான் விவேகீ ஜ்ஞானேன தே³ஹே லிங்க³ஸரீரே
தீ³பிதே
ஸூ³த்தே⁴, தத: பு³த்தி⁴ நிஸ்ஸயாத்மிகா ப்³ரஹ்மஸமன்விதா சேத்
ப்³ரஹ்மணி ஸ்தி²தா அஸம்ப⁴வரூஹிதா சேத், தத³னந்தரம்
ப்³ரஹ்மஜ்ஞானாக்³னி⁴னா
ப்³ரஹ்மஜ்ஞானேன கர்மப³ந்த⁴னம் கர்மபாஸம் நிர்⁴த³ஹேத்
த்யஜேதி³த்யர்த²: ।
தது³க்தம்—' ஜ்ஞானாக்³னி: ஸர்வகர்மாணி
ப⁴ஸ்மஸாத்குருதே⁵ர்ஜுன 'இதி ॥

ஏவம் ப்ராப்ததத்த்வைகஸ்ய தத: பரம் கிமபி ந
கார்யமித்யாஹ—

தத: பவித்ரம் பரமேஸ்வராக்²ய-

மத்³வைதரூபம் விமலாம்³ராப⁴ம் |

யதோ²த³கே தோயமனுப்ரவிஷ்டம்

ததா²ம்மரூபோ நிருபாதி⁴ஸம்ஸ்த: ² || 6 ||

தத: தத்த்வஜ்ஞானந்தரம் உத³கே மஹோத³கே அனுப்ரவிஷ்டம்
ஐக்யம் க³தம் தோயம் பரிச்சி²ன்னோத³கம், தத்³வத் பவித்ரம்
ஸூத்³த⁴ம்

பரமேஸ்வராக்²யம் பரமேஸ்வரஸஜ்ஞம் ததா²பி விமலாம்³ராப⁴ம்
நிர்மலாகாஸவத³ஸங்க³ம் அத்³வைதரூபம்

ஸஜாதீயவிஜாதீயஸ்வக³த-

பே⁴த³ரஹிதம் ப்³ரஹ்ம பரம் ப்³ரஹ்ம அனுப்ரவிஷ்ட: ததை³க்யம் க³த: அத

ஏவ பரமாத்மரூப: ஸன் நிருபாதி⁴ஸம்ஸ்தோ² ப⁴வேத் ஓளபாதி⁴க-

கர்த்ரு³த்வாதி³பே⁴த³ரஹிதோ ப⁴வேத், ஸ்வயம் நிஷ்க்ரிய

ஆஸீதேத்யர்த: ²;

கு³னா கு³னேஷு வர்தந்தே இதி ந்யாயாதி³தி பா⁴வ: ||

ஏவம் யதோ²க்தகர்மானுஷ்டா²னத்³வாரா தத்த்வஜ்ஞானே ஜாத ஏவ
பரமாத்மதத்த்வம் ஜ்ஞாதும் ஸக்யம், ந தத: பூர்வைத்யாஹ—

ஆகாஸவத்ஸுக்ஷமஸரீர ஆத்மா

ந த்³ரு³ஸ்யதே வாயுவத்³ந்தராத்தமா |

ஸ பா³ஹ்யமப்⁴யந்தரனிஸ்சலாத்தமா

ஜ்ஞானோல்கயா பஸ்யதி சாந்தராத்தமா || 7 ||

ஆகாஸவத் ஸுக்ஷமஸரீர: ஆகாஸம் யதா²தீந்த்³ரியம்,
தத்³வத் பரமாத்மா ஸுக்ஷமஸரீர:, ஸுக்ஷமத்வமத்ர

அதீந்த்³ரியத்வ-

மபி⁴ப்ரேதம், தாத்³ரு³ஸ: பரமாத்மா வாயுவத் வாயுர்யதா²

சக்ஷுராதி³விஷயோ ந, தத்³வத் அந்தராத்தமா ஜீவோ⁵பி ந

த்³ரு³ஸ்யதே,

தத்ஸ்வரூபமபீந்த்³ரியவிஷயம் ந ப⁴வதீத்யர்த: ²,

மனஸோ⁵ப்ரமாணத்வஸாத⁴னாதி³தி பா⁴வ: | தர்ஹி தயோ:

அபரோக்ஷதத்த்வஜ்ஞானம்

கேனேத்யத ஆஹ—ஸ பா³ஹ்யமப்⁴யந்தரனிஸ்சலாத்ம
 விஷயவிஷிப்தசித்தோ
 ந ப⁴வதி, ஸ: ஜ்ஞானோல்கயா
 வேதா³ந்தஜன்யதத்த்வாபரோக்ஷவ்ரு³த்திரூபஜ்ஞானதீ³பேன
 அந்தராத்மா அந்தர்முக²சித்த: பஸ்யதி தது³ப⁴யைக்யம்
 ஜானாதீத்யர்த:² ॥

இஹ கேஷாம்சித்³த³ர்ஸனம் அர்சிராதி³மார்கே³ண லோகாந்தரப்ராப்தி:
 முக்தி: இதி, தன்னிராகர்தும் ' அத்ர ப்³ரஹ்ம ஸமஸ்னுதே '
 இத்யாதி³
 ஸ்ருத்யா பூர்வோக்தஜ்ஞானினோ முக்திஸ்வரூபமாஹ—
 யத்ர யத்ர ம்ரு³தோ ஜ்ஞானீ யேன கேனாபி ம்ரு³த்யு³ |
 யதா² ஸர்வக³தம் வ்யோம தத்ர தத்ர லயம் க³த: ॥ 8 ॥

ஸர்வக³தம் ஸர்வவஸ்த்வவச்சி²ன்னம் வ்யோம ஆகாஸம் யதா²
 அவச்சே²த³கவஸ்து³ஸே தத்ரைவ மஹாவ்யோம்னி லயம் ஐக்யம்
 ப்ராப்னோதி, ததா² ஸர்வக³த: ஜ்ஞானீ ஸர்வத்ர
 பரிபூர்ணப்³ரஹ்மாபி⁴ன்ன:
 ஸாரீராத்³யபாதி⁴னா பி⁴ன்னத்வேன வ்யவஹ்ரியமாண: ப்³ரஹ்மாபரோக்ஷ-
 ஜ்ஞானீ யேன கேன ம்ரு³த்யு³ யத்ர குத்ராபி வா ம்ரு³த:
 அஜ்ஞானோபாதா³னக-
 தே³ஹம் ஜ்ஞானேன நாஸ்யதி, தத்ர தத்ரைவ ப்³ரஹ்மணி லயம் ஐக்யம்
 க³த:
 ப்ராப்த ஏவேத்யர்த:² | அனேன தத்த்வஜ்ஞானினோ தே³ஸகாலாத்³யபேக்ஷா
 மரணே
 மா பூ⁴தி³தி ஸூசிதம் | ப்⁴ரு³வக்³ன்யாத்³யபம்ரு³த்யு³னிமித்தக-
 ப்ராயஸ்சித்தான்யபி ஆருருக்ஷவதி⁴க்ரு³தானி இதி வேதி³தவ்யம் ॥

ஏகஸ்யாபி ஜீவஸ்ய தே³ஹாத்³யவச்சே²த³கபே⁴தே³ன நானாத்வம்
 ஜீவ-
 ஸ்யாணுத்வபக்ஷே ந ஸம்⁴வதீத்யாஸங்க்ய ஜீவஸ்ய வ்யாபித்வம்
 ஸாத⁴யதி —

ஸரீர்வ்யாபிதம் வ்யோம பு⁴வனா¹ சதுர்த³ஸ |

நிர்ஸலோ நிர்மலோ தே³ஹீ ஸர்வவ்யாபீ நிரஞ்ஜன: || 9 ||

ஸரீர்வ்யாபிதம் ஸரீராதி³ஸர்வத்³ரவ்யவ்யாபிதம் வ்யோமம்
ஆகாஸம்

யதா² பு⁴வனா¹ சதுர்த³ஸ பூ⁴ர்பு⁴வரா³தீ³னி வ்யாபிதம் ஸத்
வர்ததே,

ஏவம் நிர்ஸல: க்ரியாரஹித: நிர்மல: பரிஸூத்³த:⁴ நிரஞ்ஜன:
ஸ்வயம்-

ப்ரகாஸோ தே³ஹீ ஜீவ: ஸர்வவ்யாபீ ஜக³த்³வ்யாபீத்யர்த:² |

ஜக³ன்மாத்ரஸ்ய

அவித்³யாபரி¹னாமத்வேன ஜக³து³பாதா³னாவித்³யாப்ரதிபி³ம்ப³ஸ்யைவ
ஜீவத்வேன

தஸ்ய வ்யாபித்வமேவ நாணுத்வமிதி பா⁴வ: ||

ஏவம் தத்த்வஜ்ஞானி¹னோ முக்திஸ்வரூபமபி⁴தா⁴ய தத: பரம்
தத்த்வ-

ஜ்ஞானஸாத⁴னாஷ்டா²து: ததே³வ ஸர்வபாப்ராயஸ்சித்தமித்யாஹ—

முஹூர்தமபி யோ க³ச்சே²ன்னாஸாக்³ரே மனஸா ஸஹ |

ஸர்வம் தரதி பாப்மானம் தஸ்ய ஜன்ம ஸதார்ஜிதம் || 10 ||

ய: ஜ்ஞானஸாத⁴னாஷ்டா²தா மனஸா ஸஹ ஸாத⁴னேன ஸஹ

முஹூர்தமாத்ரமபி நாஸாக்³ரே க³ச்சே²த் நாஸாக்³ரே தத்த்வஜ்ஞானா²த்²ம்

நிர்ஸலம் சக்ஷா: குர்யாத், தஸ்ய தாத்³ரு³ஸஹம்ஸமுத்³ரானிஷ்ட²ஸ்ய

ஜன்மஸதார்ஜிதம் அனேகஜன்மஸம்சிதம் ஸர்வம் யத்பாபமஸ்தி தத்ஸர்வம்

பாப்மானம் பாபம் யோகீ³ தரதி நாஸயதீத்யர்த:² | தது³க்தம்

'யஸ்ய

ப்³ரஹ்மவிசாரணம் க்ஷணமபி ப்ராப்னோதி தை⁴ர்யம் மன: ' '

குலம்

பவித்ரம் ஜனனீ க்ரு³தார்தா² விஸ்வம்ப⁴ரா புண்யவதீ ச தேன

'இத்யாதி³—

முக்தி: த்³விவிதா⁴—ஸத்³யோ முக்தி: க்ரமமுக்திரிதி, தத்ர

ஸத்³யோ முக்தி:

'யத்ர யத்ர ம்ரு'தோ யோகீ³' இத்யாதி³னா, 'அத்ர ப்³ரஹ்ம
ஸமஸ்னுதே'

இத்யாதி³ ஸ்ருத்யா ச, ப்ரதிபாதி³தா । 'ப்³ரஹ்மனா ஸஹ தே
ஸர்வே ஸம்ப்ராப்தே

ப்ரதிஸம்சரே । பரஸ்யாந்தே க்ரு'தாத்மான: ப்ரவிஸந்தி பரம்
பரம்'

இத்யாதி³பி:⁴ ப்ரதிபாதி³தாம் க்ரமமுக்திம் நிருபயிதும்,

அர்சிராதி³மார்க்³ம் க்³ந்து:

புனராவ்ரு'த்திராஹித்யம், தூ⁴மாதி³மார்க்³ம் க்³ந்து: புனராவ்ரு'த்திம்
ச, நிருபயிதும் யோக³தா⁴ரணயா தது³ப⁴யமார்க்³ஸ்வரூபமாஹ—

த³க்ஷிணே பிங்க்³லா நா³ லக்³ வஹ்னிமண்ட³லகோ³சரா ।

தே³வ்யானமிதி ஜ்ஞேயா புண்யகர்மானுஸாரிணீ ॥ 11 ॥

த³க்ஷிணே தே³ஹஸ்ய த³க்ஷிணே பா⁴கே³ வஹ்னிமண்ட³லகோ³சரா
வஹ்னி-

மண்ட³லம் ஸம்ப்ராப்தா புண்யகர்மானுஸாரிணீ புண்யகர்ம்பி:⁴ ப்ராப்தும்

யோக³யா பிங்க்³லா நாம நா³ மூலாதா⁴ராதா³ர்ப⁴ய த³க்ஷிணபா⁴க³த:

ஸஹஸ்ராரபர்யந்தம் வ்யாமா யா நா³ ஸா தே³வ்யானமிதி ஜ்ஞேயா

புனரா-

வ்ரு'த்திராஹிதா³ர்சிராதி³மார்க்³ இதி ஜ்ஞேயத்யர்த:² ॥

தூ⁴மாதி³மார்க்³ப்ராபகேலானூ³ஸ்வரூபமாஹ—

இலா ச வாமனிஸ்வாஸஸோமமண்ட³லகோ³சரா ।

பித்ரு'யானமிதி ஜ்ஞேயம் வாமமாஸ்ரித்ய திஷ்ட²தி ॥ 12 ॥

இலானூ³ வாமனிஸ்வாஸஸோமமண்ட³லகோ³சரா வாமனூஸாபுட-

மார்கே³ண சந்த்³ரமண்ட³லம் ப்ராப்தா வாமமாஸ்ரித்ய திஷ்ட²தி,

மூலா-

தா⁴ராதா³ர்ப⁴ய வாமபா⁴க³த: ஸஹஸ்ராரபர்யந்தம் க்³தா யா நா³

ஸா பித்ரு'யானமிதி ஜ்ஞேயா புனராவ்ரு'த்த்யனுக்ஷலதூ⁴மமார்க்³ இதி

ஜ்ஞேயேத்யர்த:² ॥

ஏவமிலாபிங்க³லா³னா³யோ: ஸ்தா²னம் ஸ்வரூபம் ச அபி⁴தா⁴ய
ஸுஷும்³னா³ஸ்வரூபம் நிரூபயிதும் தத்ஸம்³ப³ந்தி⁴ன்யா: ப்³ரஹ்ம-
த³ண்ட³யா: ஸ்வரூபமாஹ—

கு³த³ஸ்ய ப்³ரு³ஷ்ட²பா⁴கே³ஸ்மின்வீ³னா³த³ண்ட³ஸ்ய தே³ஹ⁴ப⁴ரு³த் |
தீ³ர்கா⁴ஸ்தி மூர்த⁴னிபர்யந்தம் ப்³ரஹ்மத³ண்ட³தி கத்²யதே || 13 ||

அஸ்மின் தே³ஹே கு³த³ஸ்ய மூலாதா⁴ரஸ்ய ப்³ரு³ஷ்ட²பா⁴கே³
பஸ்சிம-
பா⁴கே³ வீ³னா³த³ண்ட³ஸ்ய தே³ஹ⁴ப⁴ரு³த் வீ³னாயாஸ்தந்தர்யாதா⁴ரபூ⁴தோ
யோ த³ண்ட³:³ ததா³காரப்⁴ரு³த் தத்³வத்ஸ்தி²தம் மூர்த⁴னிபர்யந்தம்
ஸஹஸ்ராரபர்யந்தவ்யாப்தம் யத்³தீ³ர்கா⁴ஸ்தி தீ³ர்க⁴ம் ப்³ரு³ஷ்ட²பா⁴க³-
ஸ்தி²தம், தத் ப்³ரஹ்மனா³தி கத்²யதே
ப்³ரஹ்மைக்யப்ரதிபாத³கஸுஷும்³னா-
தா⁴ரத்வாதி³தி பா⁴வ: ||

இத: பரம் ஸுஷும்³னா³ஸ்வரூபமாஹ—

தஸ்யாந்தே ஸுஷிரம் ஸுக்ஷம்³ ப்³ரஹ்மனா³தி ஸுரிபி:⁴ |

தஸ்ய ப்³ரஹ்மத³ண்ட³யாக்²யாஸ்த்²ன: அந்தே அக்³ரே ஸுக்ஷம்³
ஸுஷிரம்
ரந்த⁴ரம் வர்தத இதி ஸேஷ:, தத்³க³தா நா³ஸுரிபி:⁴ விவேகிபி:⁴
ப்³ரஹ்மனா³தி ப்³ரஹ்மைக்யப்ரதிபாதி³கா நா³ஸுரிபி:⁴ கத்²யத இதி ஸேஷ:
||

தாமேவ நா³ஸுரிபி:⁴ நிரூபயதி—

இலாபிங்க³லயோர்மத்⁴யே ஸுஷும்³னா ஸுக்ஷம்³ரூபிணீ |
ஸர்வம் ப்ரதிஷ்டி²தம் யஸ்மின்ஸர்வக³ம் ஸர்வதோமுக²ம் || 14 ||

இலாபிங்க³லனா³யோர்மத்⁴யே ஸுக்ஷம்³ரூபிணீ அதிஸுக்ஷம்³பி³ஸ-
தந்துருபிணீ மூலாதா⁴ராதா³ரப்⁴ய ஸ்வாதி⁴ஷ்டா²னா³தி³சக்ரத்³வாரா
ஸஹஸ்ராரபர்யந்தம் க³தா குண்ட³லினீ ஸக்திரிதி ப்ரஸித்³தா⁴ யா
ஸுஷும்³னா
நா³, தஸ்யா: அக்³ரே உபரி ஸர்வம் ஸர்வாத்மகம் விஸ்வதோமுக²ம்

ஸர்வ-

த்³ரஷ்ட்ரு' ஸர்வக³ம் ஸர்வவ்யாப்தம் யத்தேஜ: ப்³ரஹ்மஜ்யோதி:, தத்
ப்ரதிஷ்டி²தம் வித்³யத இத்யர்த:², ' தஸ்யா: ஸிகா²யா மத்⁴யே
,

இதி ஸ்ருதே: | ' ஸதம் சைகா ச ஹ்ரு³யஸ்ய நாட்³யஸ்தாஸாம்
மூர்தா⁴மமபி⁴னி:ஸ்ரு'தைகா | தயோர்த்⁴வமாயன்னம்ரு'தத்வமேதி—
,

இத்யாதி³ஸ்ருதே: |

ஸுஷாம்நாமார்க³க³தஸ்ய ப்³ரஹ்மப்ராப்திம் நிரூபயிதும் தஸ்யா:
குண்ட³லின்யா: ஸகலஜக³தா³த்மகத்வம் ஸகலஜக³தா³தா⁴ரத்வம் ஸர்வ-
தே³வாத்மத்வம் ஸர்வவேதா³தா⁴ரகத்வம் ச ஆஹ—

தஸ்ய மத்⁴யக³தா: ஸூர்யஸோமாக்³னிபரமேஸ்வரா: |

பூ⁴தலோகா தி³ஸ: க்ஷேத்ரஸமுத்³ரா: பர்வதா: ஸிலா: || 15 ||

த்³வீபாஸ்ச நிம்னகா³ வேதா:³ ஸாஸ்த்ரவித்³யாகலாக்ஷரா: |

ஸ்வரமந்த்ரபுராணினி கு³ணாஸ்சைதே ச ஸர்வஸ: || 16 ||

பீ³ஜம் பீ³ஜாத்மகாஸ்தேஷாம் க்ஷேத்ரஜ்ஞா: ப்ராணவாயவ: |

ஸுஷாம்னாந்தர்க³தம் விஸ்வம் தஸ்மின்ஸர்வம் ப்ரதிஷ்டி²தம் || 17 ||

ஸூர்யஸோமாக்³னிபரமேஸ்வரா: ஸூர்யமண்ட³லஸோமமண்ட³ல-
வஹ்னிமண்ட³லானி தன்மத்⁴யஸ்தி²தேஸ்வரஸ்ச, பூ⁴தலோகா: பஞ்ச-

மஹாபூ⁴தானி வ்யோமாதீ³னி, சதுர்த³ஸ பு⁴வனாநி பூ⁴ர்பூ⁴வ:-

ஸுவராதீ³னி, தி³ஸ: பூர்வாத³ய:, க்ஷேத்ராணி வாராணஸ்யாதீ³னி,

ஸமுத்³ரா: லவணேக்ஷவாத³ய:, பர்வதாஸ்ச மேர்வாத³ய:, ஸிலா:

யஜ்ஞாஸிலா: சித்தஸிலாத³ய:, த்³வீபா: ஜம்ப்³வாத³ய:, நிம்னகா:³

ஜாஹ்னவ்யாத³ய:, வேதா:³ ரு'க்³வேதா³த³ய:, ஸாஸ்த்ராணி

மீமாம்ஸாதீ³னி,

கலா: சது:ஷஷ்டிகலா:, அக்ஷரா: ககாராதீ³னி, ஸ்வரா:

அகாராத³ய:, மந்த்ரா: கா³யத்ர்யாத³ய:, புராணாநி

ப்³ரஹ்மாண்டா³தீ³னி,

கு³ணா: ஸத்த்வாத³ய:, பீ³ஜம் ப்ரதா⁴னம், பீ³ஜாத்மகா:

மஹதா³த³ய:

க்ஷேத்ரம் ஜானந்தீதி க்ஷேத்ரஜ்ஞா: ஜீவா:, ப்ராணவாயவ:—

ப்ராணாத³ய:

பஞ்சகூ³த³ய: பஞ்ச ஆஹத்ய த³ஸவாயவ:, ஸர்வ ஏதே தஸ்ய

ஸுஷும்னா³விசேஷஸ்ய மத்⁴யக³தா: யஸ்மாத்,

தஸ்மாத்த்காரணாத்

ஸர்வம் ஜக³ஜ்ஜாதம் ஸுஷும்னாந்தர்க³தம் குண்ட³லினீஸக்த்யந்தர்பூ⁴த-

மித்யர்த: ² | அத ஏவ தஸ்மின் ஸர்வம் ப்ரதிஷ்டி²தம் இதி, '

தஸ்யாந்தே

ஸுஷிர³ ஸுக்ஷமம் தஸ்மின்ஸர்வம் ப்ரதிஷ்டி²தம் 'இதி

ஸ்ருதே: ||

தஸ்மாத்த்ஸர்வஜக³து³த்பத்திகாரணமாஹ—

நா³னா³ப்ரஸவகம் ஸர்வபூ⁴தாந்தராத்த்மனி |

ஊர்த்⁴வமூலமத: ⁴ ஸாக²ம் வாயுமாரகே³ண ஸர்வக³ம் || 18 ||

ஸர்வபூ⁴தாநாம் ஸர்வப்ராணிநாம் அந்தராத்த்மனி தே³ஹே நா³-

நா³ப்ரஸவகம் நா³னா³பு³த்பத்திஸ்தா²னபூ⁴தம், ஊர்த்⁴வமூலம்

ஊர்த்⁴வம் ப்³ரஹ்ம ததே³வ மூலம் உத்பத்திஸ்தா²னம் யஸ்ய தத், அத: ⁴-

ஸாக²ம் ஹிரண்யக³ர்பா⁴தி³ஸ்ரு³ஷ்டிபரம்பரா²யாத³த: ⁴ ப்ரஸ்ரு³த-

திர்யகா³தி³ஸாக²ம், வாயுமாரகே³ண ப்ரா³னா³பா³னா³தி³வாயுமாரகே³ண,

ஸர்வக³ம் ஸர்வவ்யாப்தம் ஸத் ஜக³து³பாதா³னதயா திஷ்ட²தீத்யர்த: ² ||

ப்³ரஹ்மோபாஸனஸ்தா²னதயா இதரனா³யாதி⁴க்யமாஹ—

த்³விஸப்ததிஸஹஸ்ராணி நா³ய: ஸ்யர்வாயுகோ³சரா: |

கர்மமாரகே³ண ஸுஷிராஸ்திர்யஞ்ச: ஸுஷிராத்த்மகா: || 19 ||

அத⁴ஸ்சோர்த்⁴வக³தாஸ்தாஸு நவத்³வாராணி ஸோத⁴யன் |

வாயு³ ஸஹ ஜீவோர்த்⁴வஜ்ஞானீ மோக்ஷமவாப்னுயாத் || 20 ||

வாயுகோ³சரா: வாயுஸம்சாரானுகூலா: நா³ய: ஸிரா:

த்³விஸப்ததிஸஹஸ்ராணி த்³வயாதி⁴கஸப்ததிஸஹஸ்ராணி கர்மமாரகே³ண

ஸுஷிரா: புனராவ்ரு³த்திப்ராபகஸுஷிரவத்ய:; அத ஏவ திர்யஞ்ச:

திர்யக³பூ⁴தா: ஸுஷிராத்த்மகா: ரந்த்⁴ர்ப்ரதா⁴னா: அத⁴ஸ்சோர்த்⁴வ-

க³தா: அதோ⁴பா⁴க³மூர்த்⁴வபா⁴க³ம் ச க³தா: ஸர்வத்ர வ்யாப்தா:;
 தாஸு நா³ஷு மத்⁴யே ஸுஷும்(னா³யா நவ த்³வாராணி ஸித⁴யன்
 ப்ரா³னயாமேன முகா²தி³ஸர்வத்³வாராணி ஸோத⁴யன்; ஜீவ: வாயு³ன
 ஸஹ ஊர்த்⁴வஜ்ஞானீ ப்³ரஹ்மாபரோக்ஷஜ்ஞானீ ஸன்
 மோக்ஷமவாப்னுயாத்
 ப்³ரஹ்மைக்யம் ப்ராப்னுயாதி³த்யர்த:² । ' தயோர்த்⁴வமாயன்னம்ரு³தத்வ-
 மேதி ' இத்யாதி³ஸ்ருதேரிதி பா⁴வ: ॥

தஸ்யா: குண்ட³லின்யா: ஸகலஜக³தா³தா⁴ரகத்வேன ச உபாஸநாம்
 கர்த்ருமஸ்யாமேவ ஸர்வாணீந்த்³ராதி³புராணி கல்பயதி—

அமராவதீந்த்³ரலோகோ⁵ஸ்மின்(னா³ஸாக்³ரே பூர்வதோ தி³ஸி ।
 அக்³னிலோகோ ஹ்ரு³தி³ ஜ்ஞேயஸ்சக்ஷாஸ்தேஜோவதீ புரீ ॥ 21 ॥

அஸ்மின்(னா³விஸேஷே பூர்வதோ தி³ஸி பூர்வஸ்யாம் தி³ஸி நாஸாக்³ரே
 நாஸிகாக்³ரபா⁴கே³ அமராவதீ அமராவத்யாக்²ய: இந்த்³ரலோக: இந்த்³ராதி³-
 தே³வாவாஸபூ⁴தோ லோக: வர்தத இதி ஸேஷ: । ததா² அனந்தரம் சக்ஷா:
 த்³க்ஷிணம் நேத்ரம் தேஜோவதீ தேஜோவதீ நாம புரீதி ப்ரஸித்³த⁴,
 ஹ்ரு³தி³ ஹ்ரு³த³யே
 அக்³னிலோக: அக்³ன்யாதி³தே³வாவாஸபூ⁴தோ லோக: ஜ்ஞேய: வர்தத இதி
 ஸேஷ:

॥

யாம்யா ஸம்யமனீ ஸ்ரோத்ரே யமலோக: ப்ரதிஷ்டி²த: ।
 நைர்ரு³தோ ஹ்யத² தத்பார்ஸ்வே நைர்ரு³தோ லோக ஆஸ்ரித: ॥ 22 ॥

ஸ்ரோத்ரே த்³க்ஷிணே கர்ணே யாம்யா யமஸம்ப்³ந்தி⁴னீ
 ஸம்யமின்யாக்²யோ
 யமலோக: யமாதி³தே³வவாஸபூ⁴தோ லோக: ப்ரதிஷ்டி²த: அஸ்தீத்யர்த:² ।
 அத² தத்பார்ஸ்வே த்³க்ஷிணகர்ணபா⁴கே³ நைர்ரு³த: நிர்ரு³திஸம்ப்³ந்தோ⁴
 நைர்ரு³த்யாக்²யோ லோக: ஆஸ்ரித: அஸ்தீத்யர்த:² ॥

கிம்ச—

விபா⁴வரீ ப்ரதீச்யாம் து ப்ரு³ஷ்டே² வாருணிகா புரீ ।
 வாயோர்க்³ந்த⁴வதீ கர்ணபார்ஸ்வே லோக: ப்ரதிஷ்டி²த: ॥ 23 ॥

ப்ரதீச்யாம் பஸ்சிமதி³ரி ப்ரு³ஷ்டே² பஸ்சிமபா⁴கே³
விபா³வரீ-

ஸம்ஜ்ஞகா வாருணிகா புரீ வருணஸம்ப³ந்தி⁴னீ புரீ வர்தத இதி
ஸேஷு;

கர்ணபார்ஸ்வே வாமகர்ணஸமீபே க³ந்த⁴வதீ க³ந்த⁴வதீபுர்யாக்²யா
வாயோர்லோக: ப்ரதிஷ்டி²த: அஸ்தீத்யர்த: ² ||

கிம்ச—

ஸௌம்யா புஷ்பவதீ ஸௌம்யே ஸோமலோகஸ்து கண்ட²த: |
வாமகர்ணே து விஜ்ஞேயோ தே³ஹமாஸ்ரித்ய திஷ்ட²தி || 24 ||

ஸௌம்யே உத்தரதி³ரி கண்ட²த: கண்ட²தே³ஸாதா³ர்ப்⁴ய வாமகர்ணே
வாமஸ்ரோத்ரே ஸௌம்யா குபே³ரஸம்ப³ந்தி⁴னீ புஷ்பவதீ புஷ்பவத்யாக்²யா
ஸோமலோக: ஏவம் தே³ஹமாஸ்ரித்ய திஷ்ட²தி விஜ்ஞேய: ||

கிம்ச—

வாமே சக்ஷுஷி சைஸானீ ஸிவலோகோ மனோன்மனீ |
மூர்த்⁴னி ப்³ரஹ்மபுரீ ஜ்ஞேயா ப்³ரஹ்மாண்ட³ம் தே³ஹமாஸ்ரிதம் || 25 ||

வாமே சக்ஷுஷி வாமனேத்ரே ஐஸானீ ஈஸானஸம்ப³ந்தி⁴னீ
மனோன்மனீ மனோன்மனீபுர்யாக்²ய: ஸிவலோக: ஸிவாவாஸபூ⁴தோ
லோக: ஜ்ஞேய:; மூர்த்⁴னி ஸிரஸி ப்³ரஹ்மபுரீ ப்³ரஹ்மலோக: ஜ்ஞேய:;
ஏவம் ப்³ரஹ்மாண்ட³ம் ஸர்வஜக³ஜ்ஜாதம் தே³ஹமாஸ்ரிதம் தே³ஹ ஏவ
வர்தத
இத்யர்த: ² ||

தே³ஹே ஏவ லோகாதி³கல்பநாமாஹ—

பாதா³த³த: ⁴ ஸிவோ³னந்த: காலாக்³னிப்ரலயாத்மக: |
அநாமயமத⁴ஸ்சோர்த்⁴வம் மத்⁴யமம் து ப்³ஹி: ஸிவம் || 26 ||

பாதா³த³த: ⁴ பாதா³த: ⁴ப்ரதே³ஸே அனந்த: மஹாஸேஷ: வர்ததே,
ஸ து கீத்³ரு³ஸ: ? ஸிவ: ருத்³ராத்மக:; புன: கீத்³ரு³ஸ: ?
காலாக்³னிப்ரலயாத்மக: ப்ரலயகாலாக்³ன்யாத்மக இத்யர்த: ²;

த்ரிலோக்யாம்

த³ஹ்யமானாயாம் ஸம்கர்ஷணமுகா²க்³னி¹ 'இதி ஸ்ம்ரு'தேரிதி

பா⁴வ: ।

த³த: ⁴ கிமித்யாஸங்க்யாஹ—அத⁴ஸ்சோர்த்⁴வமிதி அதோ⁴தே³ஸே

ஊர்த்⁴வ-

தே³ஸே மத்⁴யதே³ஸே ப³ஹிர்³தே³ஸே ச ஸர்வத்ர அநாமயம் நிரஞ்ஜனம்
ஸிவம்

மங்க³லாத்மகம் ப்³ரஹ்மைவ வர்தத இத்யர்த: ² ॥

ஸேஷோபரி அதலாதி³லோககல்பநாமாஹ—

அத: ⁴ பதோ³ஸதலம் வித்³யாத்பாத³ம் ச விதலம் விது: ³ ।

நிதலம் பாத³ஸந்தி⁴ஸ்ச ஸுதலம் ஜங்க⁴முச்யதே ॥ 27 ॥

மஹாதலம் து ஜானு ஸ்யாதூ³ருதே³ஸோ ரஸாதலம் ।

கடிஸ்தாலதலம் ப்³ரோக்தம் ஸப்த பாதாலஸம்ஜ்ஞயா ॥ 28 ॥

பத: ³ பாத³ஸ்யாதோ⁴தே³ஸே அதலலோகம் வித்³யாத்; பாத³ம் து
விதலம்

லோகமிதி விது: ³ யோகி³ன இதி ஸேஷ:; பாத³ஸந்தி⁴ம் து கு³ல்ப²ஸ்தா²னம்

நிதலம் வித்³யாத்; ஜங்க⁴ம் ஸுதலமித்யுச்யதே; ஜானுதே³ஸ:

மஹாதலம்

ஸ்யாத்; ஊருதே³ஸ: ரஸாதலம் வித்³யாத்; கடிதே³ஸ: தலாதலம்

ப்³ரோக்தம்; ஏவம் தே³ஹாவயவா: ஸப்த பாதாலாதி³லோகஸம்ஜ்ஞயா

கல்பனீயா இத்யர்த: ² ॥

கிம்ச—

காலாக்³னிளரகம் கோ⁴ரம் மஹாபாதாலஸம்ஜ்ஞயா ।

பாதாலம் நாப்⁴யதோ⁴பா⁴கோ³ போ⁴கீ³ந்த்³ரப²ணிமண்ட³லம் ॥ 29 ॥

வேஷ்டித: ஸர்வதோ⁵னந்த: ஸ பி³ப்⁴ரஜ்ஜீவஸம்ஜ்ஞக: ।

கோ⁴ரம் ப⁴யம்கரம் காலாக்³னிளரகம் காலாக்³னிதே³ஸவத்

காலாக்³னயா-

காரஸஹ்யனரகதே³ஸவத் போ⁴கீ³ந்த்³ரப²ணிமண்ட³லம் போ⁴கீ³ந்த்³ரா:

ஸர்பராஜான: ப²ணய: இதரே ஸர்பா: தேஷாம் மண்ட³லம் ஸமுஹவத்
யத் பாதாலம், தத் நாப⁴யதோ⁴பா⁴கே³ நாப⁴யத: ⁴ப்ரதே³ஸே
மஹாபாதாலஸம்ஜ்ஞயா அபி⁴ஹிதமிதி வித்³யாத்; ஸ ஜீவஸம்ஜ்ஞக:
ஜீவஸம்ஜ்ஞாவான் ஸேஷ: ஸர்வத: ஸர்வம் வேஷ்டித: ஸன்
பி³ப⁴ரன்ஸன்

ஸ்தி²த: குண்ட³லாகாரேணவ்ரு²த்ய வர்தத இত্যர்த:² ||

பூ⁴லோகம் நாபி⁴தே³ஸம் து பு⁴வர்லோகம் து குக்ஷித: || 30 ||

ஹ்ரு²த³யம் ஸ்வர்க³லோகம் வித்³யாத், தத்ர ஸுர்யாதி³க்³ரஹா:
நக்ஷத்ராணி ச திஷ்ட²ந்தீத்யர்த:² | ஸேஷம் ஸ்பஷ்டம் ||

கிம்ச—

ஹ்ரு²த³யம் ஸ்வர்க³லோகம் து ஸுர்யாதி³க்³ரஹதாரகா: |
ஸுர்யஸோமஸுனக்ஷத்ரம் பு³த⁴ஸுக்ரகுஜாங்கி³ரா: || 31 ||

மந்த³ஸ்ச ஸப்தமோ ஹ்யேஷ த்⁴ருவோ⁵ந்த: ஸ்வர்க³லோகத: |

ஸுர்யஸோமேத்யாதி³ ஸுர்யாதி³க்³ரஹனக்ஷத்ரமித்யஸ்ய
வ்யாக்²யானம் | த்⁴ருவோ⁵ந்த: ஸ்வர்க³லோகத: ஸ்வர்க³லோகஸ்யாந்தே
த்⁴ருவோ
வர்தத இত্যர்த:² ||

ஏவம் கல்பனாப²லமாஹ

ஹ்ரு²த³யே கல்பயன்யோகீ³ தஸ்மின்ஸர்வஸுக²ம் லபே⁴த் || 32 ||

யோகீ³ ஹ்ரு²த³யே ஏவ ஸுர்யாதி³க்³ரஹனக்ஷத்ரா³நி கல்பயன்
தஸ்மின்
ஹ்ரு²தி³ கல்பனாவியேஷேண ஸர்வஸுக²ம் லபே⁴த்;
தத்தல்லோகக³தஸுகா²னி
ப்ராப்தே²த்யர்த:² ||

கிம்ச—

ஹ்ரு²த³யஸ்ய மஹர்லோகம் ஜனேலோகம் து கண்ட²த: |
தபோலோகம் ப்⁴ருவோர்மத்⁴யே மூர்த்⁴னி ஸத்யம் ப்ரதிஷ்டி²தம் || 33 ||

ஹ்ரு³யஸ்யோபரீதி ஶேஷ: । ஸ்பஷ்டமன்யத் ॥

ஏவம் தே³ஹே ஏவ ஸர்வலோககல்பநாமுக்த்வா தல்லயப்ரகாரமாஹ—

ப்³ரஹ்மாண்ட³ரூபிணீ ப்ரு³த்²வீ தோயமத்⁴யே விலீயதே ।
அக்³னி³னா பச்யதே தோயம் வாயு³னா க்³ரஸ்யதே⁵னல: ॥ 34 ॥

ஆகாஸம் து பி³பே³த்³வாயும் மனஸ்சாகாஸமேவ ச ।
பு³த்³யஹங்காரசித்தம் ச க்ஷேத்ரஜ்ஞ: பரமாத்மனி ॥ 35 ॥

அத்ர தாமஸாஹங்காரகார்யா³னாம் ப்ரு³தி²வ்யாதீ³நாம்
ஸாத்த்திக-

அஹங்காரகார்யே மனஸி க்ரமேண லயகத²னம் மனோவ்ரு³த்திவிஷய-
த்வாது³பசாராத் இதி மந்தவ்யம் । தச்ச மனோ பு³த்³தெள⁴ பு³த்³தி⁴-
ரஹங்காரே அஹங்காரம் சித்தே சித்தம் க்ஷேத்ரஜ்ஞே க்ஷேத்ரஜ்ஞ:
பரமாத்மனி ஏவம் ஸர்வாத்மனி ப்ரவிலாபயேதி³த்யர்த: 2 ॥

ஏவம் யோகா³ப்⁴யாஸேன ப்³ரஹ்மைக்யானுஸந்தா⁴னவத: ஸகல-
து³ரிதனிவ்ரு³த்திரித்யாஹ—

அஹம் ப்³ரஹ்மேதி மாம் த்⁴யாயேதே³காக்³ரமனஸா ஸக்ரு³த் ।
ஸர்வம் தரதி பாப்மானம் கல்பகோடிஸதை: க்ரு³த்ம் ॥ 36 ॥

ஸ்பஷ்டோ⁵ர்த: 2 ॥

ஜீவஸ்ய முக்திஸ்வரூபமாஹ—

க⁴டஸம்வ்ரு³தமாகாஸம் நீயமானே க⁴டே யதா² ।
க⁴டோ நஸ்யதி நாகாஸம் தத்³வஜ்ஜீவ இஹாத்மனி ॥ 37 ॥

க⁴டே நீயமானே பூர்வதே³ஸாத்³ன்யதே³ஸம் ப்ராப்யமானே க⁴டே
நஷ்டே ச யதா² க⁴டாகாஸம் மஹாகாஸே ஐக்யம் ப்ராப்னேதி,
தத்³வஜ்ஜீவ: பரமாத்மனித்யர்த: 2 ॥

கிம்ச—

க⁴டாகாஸமிவாத்மானம் விலயம் வேத்தி தத்த்வத: ।
ஸ க்³ச²தி நிராலம்ப³ம் ஜ்ஞானாலோக்யம் ந ஸம்ஸய: ॥ 38 ॥

ய: ஆத்மானம் ஜீவம் க⁴டாகாஸமிவ பரமாத்மனி லயம்

க³தம் தத்த்வத: யதா²ர்த²தயா வேத்தி, ஸ: ஜ்ஞானீ நிராலம்ப³ம்
நி:ஸங்க³ம்

ஜ்ஞானுலோக்யம் ப்³ரஹ்மப்ரகாஸாத்மதத்த்வம் க³ச்ச²தி ப்ராப்த்னோதி,
ந ஸம்ஸய: ஸந்தே³ஹோ நாஸ்தித்யர்த:² ||

ஏதஸ்ய ஜ்ஞானயோக³ஸ்ய கிமபி துல்யமித்யாஹ—

தபேத்³வர்ஷஸஹஸ்ராணி ஏகபாத³ஸ்தி²தோ நர: |

ஏகஸ்ய த்⁴யானயோக³ஸ்ய கலாம் நார்ஹந்தி ஷோட³ஸீம் || 39 ||

ஆலோட்³ய சதுரோ வேதா³ந்த⁴ர்மஸாஸ்த்ராணி ஸர்வதா³ |

யோ வை ப்³ரஹ்ம ந ஜானாதி த்³ர்வீ பாகரஸம் யதா² || 40 ||

யதா² க²ரஸ்சந்த³னபா⁴ரவாஹீ

ஸாரஸ்ய வாஹீ ந து சந்த³னஸ்ய |

ஏவம் ஹி ஸாஸ்த்ராணி ப்³ஹூனியதீ⁴த்ய

ஸாரம் த்வஜானன்க²ரவத்³வஹேத்ஸ: || 41 ||

சந்த³னபா⁴ரவாஹீ ஸ்ரீசந்த³னகாஷ்ட²பா⁴ரவாஹீ க²ர:

சந்த³னஸாரவாஹீ ந ப⁴வதி தத்³க³ந்தா⁴னுப⁴வவானன் ப⁴வதி, ஏவம்

ப்³ஹூனினி ஸாஸ்த்ராண்யதீ⁴த்யபி ஸாரம் து அஜானன் ப்³ரஹ்ம ந ஜானன்

க²ரவத் ஸோச்ய: ஆக்ரோஸ்ய இத்யர்த:² ||

ப்³ரஹ்மஜ்ஞானபர்யந்தம் ஸர்வமனுஷ்டே²யம், ஜ்ஞாதே து
ஸர்வம்

வ்யர்த²மித்யாஹ—

அனந்தகர்ம ஸௌசம் ச ஜபோ யஜ்ஞஸ்ததை²வ ச |

தீர்த²யாத்ராதி³க³மனம் யாவத்தத்த்வம் ந விந்த³தி || 42 ||

தே³ஹே பி⁴ன்னே⁵ப்யாத்மைக்யம் த்³ரு'ஷ்டாந்தேனாஹ —

க³வாமனேகவர்ணநாம் க்ஷீரம் ஸ்யாதே³கவர்ணகம் |

க்ஷீரவத்³த்³ரு'ஸ்யதே ஜ்ஞானம் தே³ஹிநாம் ச க³வாம் யதா² || 43 ||

அனேகவர்ணநாம் ஸூக்லாதி³பி⁴ன்னபி⁴ன்னவர்ணநாம் க³வாம்
க்ஷீரம்

யதா² ஏகவர்ணம், மீமாம்ஸகமதே கு³ணவ்யக்தேரேகத்வாதி³தி பா⁴வ:;

ததா² பி⁴ன்னபி⁴ன்னாநாம் தே³ஹிநாம் ஜ்ஞானம் ப்³ரஹ்ம ஏகம் த்³ரு'ஸ்யத
இத்யர்த:² ॥

அஹம் ப்³ரஹ்மேதி நியதம் மோக்ஷஹேதுர்மஹாத்மநாம் ।
த்³வே பதே³ ப்³ந்த⁴மோக்ஷாய ந மமேதி மமேதி ச ॥ 44 ॥

மமேதி ப்³த⁴யதே ஜந்துர்ன மமேதி விமுச்யதே ॥

மமேதி மமதாவிஷயத்வேன ஸ்வீக்ரு'தம் ஸர்வம் ப்³ந்தா⁴ய
ப⁴வதி;

ந மமேதி மமத்வம் விஹாய த்யக்தம் மோக்ஷாயவேத்யர்த:² ।
ஸ்பஷ்டமன்யத் ॥

அஹங்காரத்யாக³கார்யமாஹ—

மனஸோ ஹ்யுன்மனீபா⁴வாத்³த்³வைதம் நைவோபலப்⁴யதே ।
யதா³ யாத்யுன்மனீபா⁴வம் ததா³ தத்பரமம் பத³ம் ॥ 45 ॥

மனஸ: சித்தஸ்ய உன்மனீபா⁴வாத் அஹங்காரத்யாகா³த்
த்³வைதம்

நைவோபலப்⁴யதே, அஹங்காரோபாதி⁴கத்வாத்³பே⁴த³ஸ்யேதி பா⁴வ: ।
ததா²

உன்மனீபா⁴வம் மனோ யதா³ யாதி நிஷ்க்ரு'ஷ்டாஹங்கார சைதன்யம்
ப⁴வதி ததா³ ததே³வ பரமம் பத³ம் மோக்ஷ இத்யபி⁴தீ⁴யதே ॥

ப்³ரஹ்மவிசாரமகுர்வத: ஸர்வம் வ்யர்த²மித்யாஹ—

ஹன்யான்முஷ்டிபி⁴ராகாஸம் க்ஷுதா⁴ர்த: கண்ட³யேத்துஷம் ।
நாஹம் ப்³ரஹ்மேதி ஜானாதி தஸ்ய முக்திர்ன ஜாயதே ॥ 46 ॥

யோ தேத³ஸாஸ்த்ரான்யதீ⁴த்ய ஸ்ருத்வாபி நாஹம் ப்³ரஹ்மேதி
ஜானாதி தஸ்ய ஸர்வாணி ஸாஸ்த்ரணி ப்ரயாலகரான்யேவ । யதா²
க்ஷுதா⁴ர்த:

முஷ்டிபி⁴ராகாஸம் ஹன்யாச்சேதி கரப⁴ங்க³ ஏவ ஜாயதே ந கிமபி
ப²லம்

யதா² வா துஷம் கண்ட³யேத³வஹன்யாத் । அவஹனஸ்ரம ஏவ ப²லம்
ந து

தண்டு³லபா⁴வ: | தத்³வன்முத்திர்ன ஜாயதே இதி பா⁴வ: | தது³க்தம்
பா⁴க³வதே ' தேஷாமஸௌ க்லேஸல ஏவ ஸரிஷ்யதே நான்யத்³யதா²
ஸ்து²லதுஷா-
வதா⁴திநாம் ' இதி ||

இதி பூ¹கௌ³ட³பாதா³சார்யவிரசிதாயாம்
உத்தரகீ³தாவ்யாக்²யாயாம்

த்³விதீயோ⁵த்⁴யாய: ||

|| த்ரு⁴தீயோ⁵த்⁴யாய: ||

யோகீ³ வ்யர்த²க்ரியாலாபபரித்யாகே³ன ஸாந்ததீ:⁴ |
த்ரு⁴தீயே ஸரணம் யாயாத்³த⁴ரிமேவேதி கீர்த்யதே ||

பூ¹ப⁴க³வானுவாச—

அனந்தஸாஸ்த்ரம் ப³ஹுவேதி³தவ்ய-
மல்பஸ்ச காலோ ப³ஹவஸ்ச விக்⁴னா: |

யத்ஸாரபூ⁴தம் தது³பாஸிதவ்யம்
ஹம்ஸோ யதா² க்ஷிரமிவாம்பு³மிஸ்த்ரம் || 1 ||

விவேகினோ யோகி³னா

ஸாரபூ⁴தமத்⁴யாத்மஸாஸ்த்ரமேவோபாஸிதவ்யம் ந
த்வன்யத் அஸக்யத்வாத் அனந்தஸாஸ்த்ரம் பர்யவஸானரஹிதானி
ஸாஸ்த்ராணீத்யர்த:² | யதா²கத²ம்சித்பர்யவஸானே⁵பி ப³ஹு
வேதி³தவ்யம்

தத்தாத்பர்யாணி ப³ஹுனி வேதி³தவ்யானீத்யர்த:² | ஜ்ஞாதும் ஸக்யத்வே⁵பி
கால: ஸ்வல்ப ஏவ 'பும்ஸோ வர்ஷஸதம் ஹ்யாயு:' இதி
ந்யாயாத் |

தஸ்மாத்³யத்ஸாரபூ⁴தம் ஸர்வஸாஸ்த்ரா³னாலோ³ய
யன்னிஸ்சிதமக²ண்டை³கரஸம்

ப்³ரஹ்ம ததே³வோபாஸிதவ்யம் | தது³க்தம் ' ஆலோ³ய
ஸர்வஸாஸ்த்ராணி '

இத்யாதி³ | உக்தம் ச ஹரிவம்ஸே—'

அஸுத்கீர்தனகாந்தாரபரிவர்தனபாம்ஸுபி:⁴ |

வாசம் ஹரிகதா²லாபக³ங்க³யைவ புனீமஹே 'இதி | தத்ர
த்³ருஷ்டாந்தமாஹ—ஹம்ஸோ யதா² அம்பு³மிஸ்ரத்வே⁵பி அம்ப³வம்ஸம்
விஹாய

கஶீரமேவோபாத³த்தே தத்³வதி³தி பா⁴வ: ॥

தஸ்மாத்தபாண்டி³த்யம் நிர்வித்³யேத்யாதி³ஸ்ருத்யா பாண்டி³த்யப்ரகடனஸ்ய
ப்³ரஹ்மோபாஸு(ஸுப்ரதிப்³ந்த⁴கத்வேன ஸர்வமபி பாண்டி³த்யம் ஹேயமித்யாஹ—

புராணம் பா⁴ரதம் வேத³ஸாஸ்த்ராணி விவிதா⁴னி ச |

புத்ரதா³ராதி³ஸம்ஸாரோ யோகா³ப்⁴யாஸஸ்ய விக்⁴னக்ருத் ॥ 2 ॥

யோகா³ப்⁴யாஸஸ்ய ஆத்மைக்யயோகா³ப்⁴யாஸஸ்ய | சேஷம்
ஸ்பஷ்டம் ॥

கிம் ச ஆத்மவிசாரமந்தரேண இதரஸாஸ்த்ராணி ந விசாரயிதவ்யா-
நீத்யாஹ—

இத³ம் ஜ்ஞானமித³ம் ஜ்ஞேயம் ய: ஸர்வம் ஜ்ஞாதுமிச்ச²தி |

அபி வர்ஷஸஹஸ்ராபு: ஸாஸ்த்ராந்தம் நாதி⁴க³ச்ச²தி ॥ 3 ॥

ஸஹஸ்ரவர்ஷபரிமிதாயுஷ்மானபி ஏகைகஸ்ய ஸாஸ்த்ரஸ்ய அந்தம்
பாரம் பா⁴வனிஸ்சயம் வா நாதி⁴க³ச்ச²தி; கிமுத வக்தவ்யம்
ஸர்வாணி ஸாஸ்த்ராணி நாதி⁴க³ச்ச²தி பா⁴வ: ॥

தர்ஹி ஸர்வமபி விஹாய அதி⁴க³ந்தவ்யம் வா
கிமித்யாஸங்க்யாஹ—

விஜ்ஞேயோ⁵க்ஷரதன்மாத்த்ரம் ஜீவிதம் சாபி சஞ்சலம் |

விஹாய ஸாஸ்த்ரஜாலானி யத்ஸத்யம் தது³பாஸ்யதாம் ॥ 4 ॥

அக்ஷரதன்மாத்த்ரம் நாஸரஹிதஸத்தாமாத்த்ராத்மக ஆத்மா
விஜ்ஞேய: | தத்ர ச வைராக்³யார்த²ம் ஜீவிதமபி சஞ்சலமிதி
விஜ்ஞேயம்,

'சரமஸ்வாலவேலாயாம் யத்க்ரு³த்யம் தத்ஸதா³ குரு 'இதி
ந்யாயாத் | தஸ்மாச்சா²ஸ்த்ரஜாலானி விஹாய யத்ஸத்யம்
ததே³வோபாஸ்யதாமிதி ॥

இந்த³ரியஜயே வைராக்³யம் ஸ்வத ஏவ ஜாயத இத்யாஹ—

ப்ரு²தி²வ்யாம் யானி பூ⁴தானி ஜிஹ்வோபஸ்த²னிமித்திகம் ।
ஜிஹ்வோபஸ்த²பரித்யாகே³ ப்ரு²தி²வ்யாம் கிம் ப்ரயோஜனம் ॥ 5 ॥

ஜிஹ்வோபஸ்த²னிமித்திகம் ஆஹாரவ்யவாயனிமித்தம் ஸத்
ப்ரு²தி²வ்யாம்
யானி பூ⁴தானி ஸந்தி, ப்ராயஸ: தத்பரித்யாகீ³ சேத்,
ப்ரு²தி²வ்யாம் கிம்
ப்ரயோஜனம், கிமபி ப்ரயோஜனம் நாஸ்தீத்யர்த:², ' ஜிதம்
ஸர்வம்
ஜிதே ரஸே 'இதி ந்யாயாத் ॥

ஏவமாத்மஸமாதி⁴னிஷ்ட²ஸ்ய ஸர்வத்ர ப்³ரஹ்மத³ர்ஸனமேவ,
நான்யத்³த³ர்ஸனமித்யாஹ—

தீர்தா²னி தோயபூர்ணானி தே³வான்பாஷாணம்ரு²ன்மயான் ।
யோகி³னோ ந ப்ரபத்³யந்தே ஆத்மத்⁴யானபராயண: ॥ 6 ॥

தீர்த²ஸ்னா³னாதி³னோ தே³வதாபூஜாதி³னோ ச அத்⁴யாத்மஸமாதெள⁴
ஸித்³தே⁴ புனஸ்தேன கிம் ப்ரயோஜனமிதி பா⁴வ: । ஸ்பஷ்டமன்யத் ॥

யோகி³ன: ஸர்வத்ர ப்³ரஹ்மத³ர்ஸனமேவேத்யேதத் அதி⁴காரிபே⁴தே³-
நோபபாத³யதி—

அக்³னிர்தே³வோ த்³விஜாதீநாம் முனீநாம் ஹ்ரு²தி³ தை³வதம் ।
ப்ரதிமா ஸ்வல்பபு³த்³தீ⁴நாம் ஸர்வத்ர ஸமத³ர்ஸிநாம் ॥ 7 ॥

த்³விஜாதீநாம் கர்மகாண்ட³ரதாநாம் அக்³னிர்தை³வதம்,
முனீநாம்
மனஸஸீலாநாம் யோகி³நாம் ஹ்ரு²தி³ ஹ்ரு²த்கமலமத்⁴யஸ்தி²தா பரி-
ச்சி²ன்னமுர்திரிதை³வதம், ஸ்வல்பபு³த்³தீ⁴நாம் ப்ராக்ரு²தாநாம் து
ம்ரு²த்பாஷாணாதி³ப்ரதிமைவ தை³வதம், ஸமத³ர்ஸிநாம் து
ஆருடா⁴நாம்
ஸர்வத்ர ' ஸர்வம் க²ல்வித³ம் ப்³ரஹ்ம ' இதி ஸ்ருத்யா ஸர்வமபி
தை³வதமேவேத்யர்த:² ॥

தஸ்மாத் ஜ்ஞானேனைவ ஜ்ஞாதவ்யம், ஜ்ஞானூபா⁴வே
ப்³ரஹ்ம ந
பஸ்யதீத்யாஹ—

ஸர்வத்ராவஸ்தி²தம் ஸாந்தம் ந ப்ரபஸ்யேஜ்ஜனூர்த்³னம் ।
ஜ்ஞானசக்ஷார்விஹீனத்வாத்³ந்த⁴ ஸூர்யமிவோதி³தம் ॥ 8 ॥

ஸர்வத்ராவஸ்தி²தம் ஸர்வத்ர பரிபூர்ணமபி அஜ்ஞ: ந
பஸ்யதி; தத்ர
ஹேது: ஜ்ஞானசக்ஷார்விஹீனத்வாத்
ஜ்ஞானூக்²யசக்ஷிரஹிதத்வாத்,
தத்ர த்³ரு'ஷ்டாந்தமாஹ—அந்த⁴ இதி । ஸ்பஷ்டமன்யத் ॥

ஸர்வம் ப்³ரஹ்மேத்யேத்தது³ப்பாத³யதி—
யத்ர யத்ர மனோ யாதி தத்ர தத்ர பரம் பத³ம் ।
தத்ர தத்ர பரம் ப்³ரஹ்ம ஸர்வத்ர ஸமவஸ்தி²தம் ॥ 9 ॥

யத்ர யத்ர மனோ யாதி மனோ யத்³யத்³விஷயீகரோதி தத்ர தத்ர
பரம்
ஸர்வோத்க்ரு'ஷ்டம் பத³ம் ப்ராப்ய ஸ்தா²னம் பரம் ப்³ரஹ்மைவ
ஸமவஸ்தி²தம் ।
க⁴ட: ஸ்பு²ரதீத்யாதி³ஸ்பு²ரணூப⁴வாதி³தி பா⁴வ: ॥

ஏதாத்³ரு'ஸஸ்ய யோகி³ன: ஸர்வமபி ப்ரத்யக்ஷதயா பா⁴ஸத
இத்யாஹ—

த்³ரு'ஸ்யந்தே த்³ரு'ஸி ரூபாணி க³க³னம் பா⁴தி நிர்மலம் ।
அஹமித்யக்ஷரம் ப்³ரஹ்ம பரமம் விஷ்ணுமவ்யயம் ॥ 10 ॥

பரமம் ஸர்வோத்க்ரு'ஷ்டமக்ஷரமபக்ஷயரஹிதமவ்யயம்
நாஸரஹிதம் விஷ்ணும பரமாத்மாநமஹமித்யபே⁴தே³னைவ யோ பா⁴வயதி
தஸ்ய பா⁴வயதி: த்³ரு'ஸி ஜ்ஞானே ரூபாணி த்³ரு'ஸ்யந்தே நாமரூபா-
த்மகானி ஜக³ந்தி பா⁴ஸந்த இத்யர்த:² । க³க³னமபி நிர்மலம் பா⁴ஸதே;
ததா² ச ஸர்வமபி ப்ரத்யக்ஷணூப⁴வதீத்யர்த:² । இயம் சாருரு-
க்ஷாவஸ்தா²யாமந்தராபதிதா யோக³ஸித்³தி⁴ரிதி தத்த்வஜ்ஞா வர்ணயந்தி ।

ஆருட⁴ஸ்ய ப்³ரஹ்மனிஷ்ட²த்வேனைதத்³ர்ஸு(ரையோகா³த் | ' யா நிஸா
ஸர்வபூ⁴தாநாம் ' இதி ஸ்ம்ரு³தே: |

த்³ரு³ஸ்யதே சேத்²கா³காரம் க²கா³காரம் விசிந்தயேத் |
ஸகலம் நிஷ்கலம் ஸூக்ஷ்மம் மோக்ஷத்³வாரேண நிர்க³தம் || 11 ||

அபவர்க³ஸ்ய நிர்வாணம் பரமம் விஷ்ணுமவ்யயம் |
ஸர்வஜ்யோதிர்னிராகாரம் ஸர்வபூ⁴தகு³ணன்விதம் || 12 ||

ஸர்வத்ர பரமாத்மானம் அஹமாத்மா பரமவ்யயம் |

க²கா³காரம் ஹம்ஸாத்மகம் பரம் ப்³ரஹ்ம ' ஹம்ஸோ விதி:⁴
ஸங்கர ஏவ ஹம்ஸ: ஹம்ஸஸ்ச விஷ்ணுர்கு³ருரேவ ஹம்ஸ: ' இத்யாதி³
ஸ்ம்ரு³தே: த்³ரு³ஸ்யதே சேத்³யதி³ ப்ரகாஸேத தர்ஹி ஸ்வயம் ப்³ரஹ்மாத்மா
பரப்³ரஹ்மாத்மக: ஸன் ஸகலம் தேஜோமயம் நிஷ்கலம் கலாதீதம்
ஸூக்ஷ்மம் ப்ரமாணாக³ம்யம் மோக்ஷத்³வாரேண நிர்க³தம்
மோக்ஷமாரகை³கக³ம்யம் ||

அபவர்க³ஸ்ய நிர்வாணம் மோக்ஷஸுகா²த்மகம் பரமம்
உத்க்ரு³ஷ்டம் விஷ்ணும் வ்யாபகம் அவ்யயம் நாஸரஹிதம்
ஸர்வதோஜ்யோதிராகாஸம்
ஸர்வத: ஸ்வயம்ப்ரகாஸம் ஸர்வபூ⁴தாதி⁴வாஸினம் ஸர்வாந்தர்னியாமகம்
பரமாத்மானம் க²கா³காரம் ஹம்ஸாத்மகம் விசிந்தயேத்
த்⁴யாயேதி³த்யர்த:² ||

ஏவம் சிந்தயத: பாபலேஸோ஽பி நாஸ்தீத்யாஹ—
அஹம் ப்³ரஹ்மேதி ய: ஸர்வம் விஜானாதி நர: ஸதா³ |
ஹன்யாத்ஸ்வயமிமான்காமான்ஸர்வாஸீ ஸர்வவிக்ரயீ || 13 ||

ஸர்வம் நிஷித்³த⁴ம் க்ரு³த்வாபி கர்மபி⁴ர்ன ஸ ப³த்⁴யதே இதி,
ய:
ஸதா³ ஸர்வம் ப்³ரஹ்மேதி விஜானாதி, ஸர்வாஸ்யபி
ஸர்வனிஷித்³த⁴ப⁴க்ஷ்யபி
ஸர்வவிக்ரயீ ஸர்வனிஷித்³த⁴விக்ரய்யபி இமான் காமான்
அரிஷ்ட³வர்கா³ன்

ஹன்யாத் ஜயேத், ஸர்வனிஷித்³த⁴கர்ம க்ரு³த்வாபி
தைர்னிஷித்³த⁴கர்மபி⁴ர்ன
ப³த்⁴யதே ॥

க்ஷணமாத்ரம் வா ப்³ரஹ்மத்⁴யானரதஸ்ய
நான்யஸுக²சிந்தேத்யாஹ—

நிமிஷம் நிமிஷார்த⁴ம் வா சீ³தாசீ³தனிவாரணம் ।
அசலா கேஸவே ப⁴க்திர்விப⁴வை: கிம் ப்ரயோஜனம் ॥ 14 ॥

சீ³தாசீ³தனிவாரணம் யதா² ததா²
சீ³தோஷ்ணஸுக²து: ³கா²தி³-
த்³வந்த்³வஸஹிஷ்ணுதயா நிமிஷம் நிமிஷார்த⁴ம் வா கேஸவே ப⁴க்தி-
ரசலா சேத், விப⁴வை: ப⁴க்த்யதிரிக்தவிஷயஸுகை: ²கிம்
ப்ரயோஜனமிதி ॥

ஏதாத்³ரு³ஸோ யோகீ³ யதி³ மோக்ஷமாபேக்ஷேத, தர்ஹி
நான்யவிஷய-
சிந்தாம் குர்யாதி³த்யாஹ—

பி⁴க்ஷான்னம் தே³ஹரக்ஷார்த²ம் வஸ்த்ரம் சீ³தனிவாரணம் ।
அஸ்மானம் ச ஹிரண்யம் ச சாகம் சால்யோத³னம் ததா² ॥ 15 ॥
ஸமானம் சிந்தயேத்³யோகீ³ யதி³ சிந்த்யமபேக்ஷேதே ।

யோகீ³ சிந்த்யம் மோக்ஷம் யதி³ அபேக்ஷேத, தர்ஹி
தே³ஹரக்ஷா³ர்²மேவ
பி⁴க்ஷான்ன சிந்தயேத், ந த்விந்த்³ரியப்ரீ³த்யார்த²மித்யார்த: ²;
வஸ்த்ரம் ச
சீ³தனிவாரண³ர்²ம் சிந்தயேத், ந அலம்காராய; அஸ்மானம்
பாஷாணம்
ஹிரண்யம் ஸுவர்ணம் ச சாகம் சால்யோத³னம் ச ஹேயோபாதே³யவைஷம்ய-

ராஹித்யேன சிந்தயேதி³த்யார்த: ² ॥

கிம் ச—

பூ⁴தவஸ்துன்யஸோசித்வம் புனர்ஜன்ம ந வித்³யதே || 16 ||

பூ⁴தவஸ்துனி க³தவஸ்துனி அஸோசித்வே க³தமிதி து:³க²ராஹித்யே
ஸித்³தே⁴, உபலக்ஷணமேதத், ஆகா³மிவஸ்துனிரபேக்ஷத்வே ஸித்³தே⁴,
வர்தமானவஸ்துனி லப்³தே⁴ ஹர்ஷராஹித்யே ஸித்³தே⁴ ச புனர்ஜன்ம ந
வித்³யதே ||

ஆத்மயோக³மவோசத்³யோ ப⁴க்தியோக³ஸிரோமணிம் |
தம் வந்தே³ பரமானந்த³ம் நந்த³னந்த³னமீஸ்வரம் ||

இதி ஸ்ரீகௌ³ட³பாதா³சார்யவிரசிதாயாம் உத்தரகீ³தாவ்யாக்²யாயாம்
த்ரு³தீயோ⁵த⁴யாய: ||

Encoded by Sunder Hattangadi sunderh at hotmail.com

Proofread by Sunder Hattangadi, Domenico Salvati salvati-domenico@alice.it

.. Uttara Gita Bhashya ..

Searchable pdf was typeset using generateactualtext feature of Xe_{La}TeX 0.99996

on September 11, 2017

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

